

SPECIAL REPORT

အမေရိကန် ငြိမ်းချမ်းရေး အင်စတီကျု အထူးအစီရင်ခံစာ

2301 Constitution Ave., N.W. | Washington, DC 20037 | 202.457.1700 | fax:202.429.6063

စာတမ်းအကြောင်း

ဤသုတေသန စာတမ်းသည် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် အကျိုးစီးပွားတို့အပေါ် စူးစမ်းလေ့လာထားပါသည်။ အမေရိကန် ငြိမ်းချမ်းရေး အင်စတီကျု (USIP) က အကုန်အကျ ခံပေးထားပြီး USIP ၏ အာရှစင်တာ အစီအစဉ်အတွက် အရေးပါသည့်အလျောက် ဤသုတေသန စာတမ်းသည် တရုတ်အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များမှ စုစုပေါင်း လူအယောက် (၈၀) ကျော်အား တွေ့ဆုံမေးမြန်း ထားမှုအပေါ် အခြေခံထားပါသည်။

စာတမ်းပြုစုသူအကြောင်း

ယွန်ဆွန်းသည် Henry L. Stimson ဗဟိုဌာနရှိ အရှေ့အာရှ အစီအစဉ်၏ အကြီးတန်း သုတေသီ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး Brookings Institution ၏ ဌာနမဟုတ်သော သုတေသီ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။

အထူးအစီရင်ခံစာ 401

မတ် ၂၀၁၇

မာတိကာ

အတိတ်မှ အကြောင်းရင်းများ ...	2
တရုတ်၏ သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ...	3
တရုတ်မူဝါဒကို ပုံဖော်ပေးနေသည့် အချက်များ ...	6
ဗဟို-ပြည်နယ် အဆက်ပြတ်ခြင်း ...	8
တရုတ်၏ စီးပွားရေး အကျိုးမြတ်များ ...	10
အဓိက တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ ...	12
နိဂုံး ...	16

ယွန်ဆွန်း

တရုတ်နှင့် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်

အကျဉ်းချုပ်

- မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် တရုတ်၏ စိတ်ပါဝင်စားမှုက ကချင်လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်၊ ဝပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော်နှင့် ကိုးကန့်တပ်မတော် စသည့်ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် နယ်စပ်တလျှောက်ရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များပေါ်တွင် ပိုပြီးအလေးသာပါသည်။ အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများသည် တရုတ်နယ်စပ် တလျှောက်ရှိ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များနှင့် သမိုင်းကြောင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပိုင်း စည်းနှောင်ထားမှုများသာမက နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုများလည်း ရှိကြပါသည်။
- တရုတ်၏ တရားဝင် ရပ်တည်မှု အနေအထားသည် ၎င်း၏ကြားဝင် မစွက်ဖက်ရေး အခြေခံနှင့် "ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးမှုများကို ဖြစ်မြောက်စေခြင်း" ဟူသည့် တရားဝင် မူဝါဒအတိုင်းဖြစ်သည်။ လက်တွေ့တွင်မူ ၎င်း၏သဘောထားမှာ ပြတ်သားမှု မရှိပါ။
- မဝေးသော အနာဂတ် ကာလအတွင်း ပြီးပြည့်စုံသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု ဘေဂျင်း အစိုးရက မယုံကြည်ပါ။ ထို့ကြောင့်၎င်း၏ ဦးစားပေး အချက်မှာ မရေရာ မသေချာမှု အမျိုးမျိုးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်း အတတ်နိုင်ဆုံး ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်အောင် လုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။
- မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအတွက် တိုက်ရိုက်ငွေကြေး အထောက်အပံ့ ရရှိစေသည့် တရုတ်ဘက်မှ အထူးအကျိုးအမြတ်ခံ စားနေရသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူအချို့၏ လုပ်ရပ်တို့ကြောင့် တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ရှုပ်ထွေးစေပါသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် အစိုးရသစ် လက်ထက်တွင် တရုတ်နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှု သိသိသာသာ တိုးတက်လာပါသည်။ ၂၀၁၆ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံတွင် ပါဝင်လာရန် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအား ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခြင်းဖြင့် တရုတ်က မိမိ၏ အခန်းကဏ္ဍအား အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်း၏အနာဂတ် မူဝါဒနှင့် အခန်းကဏ္ဍသည် နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေး တိုးတက်မှုနှင့် တရုတ်အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားအပေါ် အဓိပ္ပာယ် ပိုမိုဖွင့်ဆိုလာမှုတို့အပေါ် မူတည်နေပါသည်။

အင်စတီကျုအကြောင်း

အမေရိကန် ငြိမ်းချမ်းရေး အင်စတီကျုသည် ဝါတီစွဲမရှိ လွတ်လပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ကာ လွတ်တော်က တည်ထောင်ပေးပြီး ငွေကြေး ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ ၎င်း၏မျှော်မှန်းချက် ပန်းတိုင်မှာ ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ အကြမ်းဖက် ပဋိပက္ခ များအား ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းခြင်းတို့ အတွက် အထောက်အကူပေးရန်၊ ပဋိပက္ခလွန် အခြေအနေတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှု ကို မြှင့်တင်ရန်၊ ပဋိပက္ခ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ကိရိယာ တန်ဆာပလာ နည်းလမ်းများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များနှင့် အသိပညာ အရင်းအနှီး များကို တိုးမြှင့်ရန်တို့ဖြစ်သည်။ USIP က အသိ ပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အရင်းအမြစ်များအား အားဖြည့်ပေးခြင်းဖြင့်သာမက ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ ပဋိ ပက္ခ ဖြစ်ပွားရာ ဒေသများသို့ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ သွားရောက်ပြီး ပါဝင်လုပ်ဆောင်သည့် နည်းများအားဖြင့် ရည်မှန်းချက် ပြည့်မီအောင် လုပ်ဆောင်ပါသည်။

BOARD OF DIRECTORS

Stephen J. Hadley (Chair), Principal, RiceHadleyGates, LLC, Washington, DC • **George E. Moose** (Vice Chair), Adjunct Professor of Practice, The George Washington University, Washington, DC • **Judy Ansley**, Former Assistant to the President and Deputy National Security Advisor under George W. Bush, Washington, DC • **Eric Edelman**, Hertog Distinguished Practitioner in Residence, Johns Hopkins School of Advanced International Studies, Washington, DC • **Joseph Eldridge**, University Chaplain and Senior Adjunct Professorial Lecturer, School of International Service, American University, Washington, DC • **Kerry Kennedy**, President, Robert F. Kennedy Center for Justice and Human Rights, Washington, DC • **Ikram U. Khan**, President, Quality Care Consultants, LLC., Las Vegas, NV • **Stephen D. Krasner**, Graham H. Stuart Professor of International Relations at Stanford University, Palo Alto, CA • **John A. Lancaster**, Former Executive Director, International Council on Independent Living, Potsdam, NY • **Jeremy A. Rabkin**, Professor of Law, George Mason University, Fairfax, VA • **J. Robinson West**, Chairman, PFC Energy, Washington, DC • **Nancy Zirkin**, Executive Vice President, Leadership Conference on Civil and Human Rights, Washington, DC

နိဒါန်း

၂၀၁၅ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲအား အောင်မြင်စွာ ကျင်းပပြီးစီးကာ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် အစိုးရထံ အာဏာကို ချောမွေ့စွာ လွှဲပြောင်းပေးပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကြာရှည်မည် ဖြစ်သော်လည်း အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ မြန်မာ့လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့နှင့် တိုက်ခိုက်ဆဲ အဖွဲ့များ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များဟု သိရှိထားကြသည့် မြောက်ပိုင်းရှိ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကို မဖြေရှင်းရသေးပါ။ ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းရာတွင် လူများစုနှင့် လူနည်းစု ဆက်ဆံရေး၊ ဗဟိုနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာခွဲဝေရေး၊ မြန်မာစစ်တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍ စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် အရေးပါသည့် အချက်များ ပါဝင်သည်။ ယခင်ဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရက ဆက်လက်ပြုလုပ်နေသော ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်သည် နိုင်ငံတွင်း တိုင်းရင်းသားများအကြား မသင့်မြတ်မှုကို အဆုံးသတ်ရန် အကောင်းဆုံး ကြိုးစားအားထုတ်နေမှုများနှင့် ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း စစ်မှန်သော ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမှုကို ပထမဦးဆုံး အကြိမ် ရရှိနိုင်မှုတို့အား ဖော်ညွှန်းနေပါသည်။

မြန်မာ၏ အကြီးဆုံး အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံဖြစ်သည့်အညီ တရုတ်သည် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် အရေးပါ အရာရောက်သူ တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်နေခဲ့ပြီး ဆက်လက်၍လည်း ပါဝင်နေဦးမည်သာဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များသည် တရုတ်နယ်စပ် တလျှောက်ရှိ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များနှင့် သမိုင်းကြောင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပိုင်း စည်းနှောင်ထားမှုများသာမက နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုများလည်း ရှိကြပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် တရုတ်၏ တရားဝင် ရပ်တည်ချက် အနေအထားမှာ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းရေးကို မစွက်ဖက်ရေး ဟူသော မူအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤရပ်တည်ချက် အနေအထားမှာ ဘက်မလိုက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်ကျိုးမဖက်သည့် ဗဟိုတစ် ဝါဒတို့ အပေါ်တွင် အခြေပြု၍ မနေကြောင်း တရုတ်၏ မူဝါဒ ရေးဆွဲသူများ အဝန်းအဝိုင်းအတွင်း လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေး နှောင့်နှေးမှုများအားဖြင့် ရှင်းလင်းစွာ သိရသည်။ မြန်မာသည် အနောက်ယိမ်းသည့် နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒကို ထိန်းညှိသည့် သဘောမျိုး လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး တရုတ်အတွက် တဖြည်းဖြည်းနှင့် အရေးကြီးသည့် အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အလျောက် တရုတ်အပေါ်နှင့် တရုတ်စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များအပေါ် မြန်မာအစိုးရ၏ ကိုင်တွယ်မှုအား အထောက်အကူ ဖြစ်စေရန် ဟူသော အချက်အားဖြင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအား တရုတ်က တက်ကြွစွာ ထောက်ပံ့ပေးရန် တရုတ်ဘက်မှ ဩဇာရှိသူများက လိုလားကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များဖြစ်သည့် ကချင်လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော် (KIA)၊ ဝပြည်သွေးစည်း ညီညွတ်ရေး တပ်မတော်(UWSA)၊ ကိုးကန့်တပ်မတော် (MNDA) စသည်တို့အတွက် တိုက်ရိုက်ငွေကြေး အထောက်အပံ့ ရရှိစေသည့် တရုတ်ဘက်မှ အထူးအကျိုးအမြတ် ခံစားနေရသည့် အဖွဲ့များနှင့် လူအချို့ လုပ်ရပ်တို့ကြောင့် တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပိုမိုရှုပ်ထွေး စေပါသည်။ အဆိုပါ ဆက်ဆံရေး အခြေအနေတို့သည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့တို့အတွက် လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်နေနိုင်မှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်းနှင့် အချို့အခြေအနေတွင် မြန်မာ့တပ်မတော်နှင့် လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်နိုင်စွမ်းတို့အပေါ် ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းအရ အကျိုးရှိစေသည်။ ဘေဂျင်းအစိုးရက ခွင့်ပြုထားခြင်း မဟုတ်သော်လည်း အဆိုပါ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး ဆက်ဆံမှုများကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍသည် လှည့်စားသည့်သဘော သက်ရောက်သည်ဆိုသော အမြင်များကို ပိုမိုတိုးပွားစေပါသည်။

မြန်မာတိုင်းရင်းသား ပြဿနာများကို မဝေးသော အနာဂတ် ကာလအတွင်း ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ဟု ရှုမြင်သည့်အလျောက် ဘေဂျင်းအစိုးရ၏ လတ်တလော စိုးရိမ်ပူပန်မှုမှာ မိမိ၏ နယ်စပ်တလျှောက် မတည်မငြိမ် ဖြစ်နေမှုမှ ကြိုတင်တားဆီးရန်ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ နေပြည်တော်တွင် အင်န်အယ်လ်ဒီ ဦးဆောင်သော အစိုးရကို အသိအမှတ်ပြုလျက် ကောင်းမွန်သည့် နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်ရန် တရုတ်က သိသိသာသာ ကြိုးစားလျက် ရှိပါသည်။ အဆုံးတနေ့တွင် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွက် တရုတ်၏ အထောက်အပံ့ ပမာဏသည် နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေး သို့မဟုတ် မြန်မာ့မူဝါဒများ၏ တရုတ်စီးပွားရေးနှင့် မဟာဗျူဟာ အကျိုးကျေးဇူးများနှင့် ကိုက်ညီမှု သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး အနေနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်မနေခြင်း စသည်တို့ အပေါ်တွင် မူတည်နေပါလိမ့်မည်။

MEMBERS EX OFFICIO

Rex Tillerson, Secretary of State •
James Mattis, Secretary of Defense •
Frederick M. Padilla, Major General,
Marine Corps; President, National
Defense University • **Nancy Lindborg**,
President, United States Institute of
Peace (nonvoting)

တင်းမာမှုဖြစ်ပေါ်စေသည့်အတိတ်မှအကြောင်းရင်းများ

မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ ထိန်းချုပ်ထားသည့် ဒေသများတွင် တရုတ်၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုသည် နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေးတွင် ဆူးညောင့်တစ်ခုအဖြစ် အမြဲတစေ ရှိနေခဲ့ပါသည်။ သမိုင်းတွင် ၁၉၆၀ ခုနှစ် တရုတ်ပြည်သူ့ သမ္မတနိုင်ငံနှင့် ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတို့အကြား ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် နယ်စပ်စာချုပ်သည် ဗြိတိန်က ၁၉၄၁ခုနှစ်တွင် သတ်မှတ်ခဲ့သည့် နယ်စပ်မျဉ်းနှင့် နှစ်နိုင်ငံအကြား နယ်နိမိတ် အငြင်းပွားမှုများဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းချက်တို့အပေါ် တရုတ်က တဖက်သတ် လက်ခံမှုဖြင့် အဆုံးသတ်ခဲ့ရသည်။^၁ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဒေသခံ တရုတ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားများ အကြားတွင် မကျေနပ်ချက်များ သိသာစွာ ရှိခဲ့ကြသည်။ ယူနန်နယ်မှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ဘေဂျင်းရှိ ကွန်မြူနစ် အစိုးရက အစဉ်အလာ တည်ရှိခဲ့သော တရုတ်၏ နယ်နိမိတ်များအား နိုင်ငံရေးအရ အသိအမှတ်ပြု ခံရမှု၊ ရင်းနှီးချစ်ခင်မှုတို့ဖြင့် အလံအလှယ် ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ၁၉၆၀ ခုနှစ် နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ချက်သည် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကာလ တရုတ်၏ စေ့စပ်ဆွေးနွေးနိုင်စွမ်း အားနည်းနေမှုအပေါ် အခွင့်ကောင်း ယူထားသည့် ၁၉၄၁ ခုနှစ် နယ်နိမိတ်မျဉ်းအား အသိအမှတ် ပြုထားသည့် မမျှတမှု တစ်ရပ်အဖြစ် ဒေသခံ အမြောက်အများက ရှုမြင်ကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ တရုတ်၏ စွန့်ပယ်မှုကို ခံခဲ့ရသည်ဆိုသည့်ခံစားချက်မှာ ပြင်းထန်ပါသည်။ အလားတူ တိုင်းရင်းသားချင်း နီးနွယ်မှု (အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် ပတ်သက်ဆက်စပ်မှု)ဆိုင်ရာ ခံစားချက်မှာလည်း ပြင်းထန်ပါသည်။ ၎င်းတို့ဒေသများသည် နေပြည်တော်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ခံ မဟုတ်သောကြောင့် ဒေသခံ အမြောက်အများအတွက် မြန်မာနိုင်ငံသားလက်မှတ် ကိုင်ဆောင်ထားနိုင်ခြင်း မရှိသည့် အချက်က ဤခံစားချက်ကို ပိုမိုပြင်းထန်စေပါသည်။ အမှန်တကယ်တွင်လည်း ဗမာလူမျိုး၏ သဘောထား အမြင်များတွင် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအား မြန်မာနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်နေကြောင်း ရှုမြင်လေ့ မရှိကြပါ။

ဤသုတေသန စာတမ်းပါ အချက်အလက်နှင့် သဘောထား အမြင်များသည် စာရေးသူ သုတေသီ၏ ကိုယ်ပိုင်အမြင်သာဖြစ်ပြီး အမေရိကန် ငြိမ်းချမ်းရေး အင်စတီကျု (USIP) ကို ကိုယ်စားမပြုပါ။

နယ်နိမိတ်မျဉ်းက တိုင်းရင်းသားအုပ်စု အမြောက်အများကို တစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် အခြားတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားများအဖြစ် ရာသက်ပန် ပိုင်းခြားပေးခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား အများစုသည် တရုတ်နယ်စပ် တလျှောက်ရှိ တိုင်းရင်းသားများနှင့် တူညီပါသည်။ ဥပမာ မြန်မာ/ကချင်၊ တရုတ်/ဂျိန်းဖောနှင့် နှစ်နိုင်ငံစလုံးတွင် ရှိနေသော “ဝ”လူမျိုးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် တူညီသော ဘာသာစကားကို ပြောဆိုကြပြီး ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လေ့ထုံးတမ်းများ တူညီကြကာ နီးကပ်သော ဆက်ဆံရေးနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံမှုများကို ဆက်လက်ပြုလုပ်နေကြဆဲဖြစ်သည်။ တရားဝင် တည်ရှိသော နယ်နိမိတ်သည် ၎င်းတို့အကြားတွင် အခက်အခဲ တစ်ရပ်အဖြစ် ကြီးကြီးမားမား ရှိနေပါသည်။

သမိုင်းတလျှောက် ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုများသည် တရုတ်က မိမိတော်လှန်ရေးကို ပြင်ပသို့ ပြန့်နှံ့စေရန် ရည်ရွယ်သော နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒ တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်ရန် ကြိုးပမ်းသည့် ကာလဖြစ်သည့် တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ (ဗကပ) ကာလရည်ကြာ တည်ရှိနေခဲ့မှုကြောင့် ပိုမိုရှုပ်ထွေး စေခဲ့ပါသည်။^၂ ၁၉၈၀ ခုနှစ်များအတွင်း တရုတ်က ဗကပအပေါ် ထောက်ပံ့နေမှုများအား ရပ်တန့်ခဲ့ရာ ဗကပ ပြိုကွဲမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး UWSA နှင့် MNDA တို့ကဲ့သို့သော သီးခြားတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ကြောင်း ဒေသခံ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ထောက်ခံပြောဆိုကြသည်။^၃ အဆိုပါ အဖွဲ့များသည် တရုတ်နိုင်ငံရှိ ၎င်းတို့၏ အဆက်အသွယ်များ၊ အထောက်အကူ ပေးသူများနှင့် တရားမဝင် ဆက်သွယ်မှုများအား ဆက်လက် လုပ်ဆောင်လျက် ရှိကြသည်။

ဤသုတေသန စာတမ်းအား မိတ္တူပွားရန် သို့မဟုတ် ထပ်မံပုံနှိပ် ထုတ်ဝေလိုပါက permissions@usip.org ထံ ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံနိုင်ပါသည်။

တရုတ်၏ သံခင်းတမန်ခင်းနှင့် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်

မြန်မာနိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မတိုင်မီကပင် ရှိနေခဲ့သည့် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်သော တရုတ်၏ တရားဝင် မူဝါဒမှာ “ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးမှုများကို ဖြစ်မြောက်စေခြင်း” ပင်ဖြစ်သည်။^၄ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ၂၀၀၈ နှင့် ၂၀၀၉ နှစ်များအတွင်း မြန်မာတပ်မတော် အစိုးရက အပစ်ရပ် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များအား နယ်ခြားစောင့် တပ်ဖွဲ့များအဖြစ် ပြောင်းလဲရေးအတွက် အဆိုပြုစဉ်ကပင် တရုတ်က အဆိုပါ မူဝါဒကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။^၅ ၂၀၁၃တွင် တရုတ်က ဝမ်ယီဖန် (Wang Yingfan) အား ပထမဦးဆုံး အာရှရေးရာ အထူးကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ပြီး မြန်မာဗဟိုအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြား ဖြစ်ပေါ်နေသည့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွင် ကြားဝင်စေ့စပ်ပေးရသည့် တာဝန်ကို ပြဌာန်းအပ်နှင်းခဲ့သည်။^၆ ဤခန့်အပ်မှုအပြီး များမကြာမီ တရုတ်က ကေအိုင်အေနှင့် မြန်မာအစိုးရအကြား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို တရုတ်ပြည်နယ်စပ်မြို့ ရွှေလီတွင် နှစ်ကြိမ်ကျင်းပပေးခဲ့သည်။^၇ ထိုအချိန်မှစ၍ တရုတ်အထူး ကိုယ်စားလှယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ အထူးကိုယ်စားလှယ်နှင့် အထူးအကြံပေးဖြစ်သူ ဝီဂျေးနမ်ဘီးယား (Vijay

Nambiar) နှင့်အတူ တနိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး ဆွေးနွေးပွဲများတွင် အမြဲတမ်း ပါဝင်ပြီး လေ့လာ တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅ တွင် သံအမတ်ဝမ် (Wang) အား စွမ်ဂူကျန်း (Sun Guoxiang) နှင့် အစား ထိုး ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။⁸ ၂၀၁၆ ဇူလိုင်လတွင် နမ်ဘီးယားနှင့် ဝမ်တို၊ နမ်ဦးစလုံး ကချင်ပြည်နယ် မိုင်ဂျာယန်တွင် ပြုလုပ်သည့် တိုင်းရင်းသား ထိပ်သီးညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။⁹

တရုတ်၏ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှု အတိုင်း အတာသည် ပဋိပက္ခ၏ ပြင်းထန်မှု၊ တရုတ် အပေါ် ထိခိုက်မှုတို့နှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက် နေပါသည်။

တရုတ်၏ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှု အတိုင်းအတာသည် ပဋိပက္ခ၏ ပြင်းထန်မှု၊ တရုတ်အပေါ် ထိခိုက်မှု တို့နှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်နေပါသည်။ ဥပမာ ၁၉၄၀ ခုနှစ်များအတွင်း ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီ အုပ်ချုပ်ရေး ခေတ် ကတည်းက ဖြစ်ပေါ်နေသော လွတ်လပ်ရေး လှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ်ဖြစ်သည့် ကေအိုင်အေနှင့် မြန်မာ့ တပ်မတော်အကြား နောက်ဆုံးအကြိမ် တကြွေပြန် ဖြစ်ပွားသော ကချင်ပဋိပက္ခသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ကတည်းက ပြန်ဖြစ်ပွားနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပဋိပက္ခအရှိန် မြင့်တက်လာသည့် ၂၀၁၂ နှောင်းပိုင်း တရုတ် ပိုင်နက် နယ်မြေအတွင်း မြန်မာ့တပ်မတော်၏ ဝန်းကြိုက်တိုက်ခိုက်မှု၊ တရုတ်နိုင်ငံအတွင်း စစ်ဘေးဒုက္ခသည် များ ပြေးဝင်လာမှုတို့အပြီး ၂၀၁၃ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် တရုတ်က အထူးကိုယ်စားလှယ်ဝန်ကို ခန့်အပ်ခဲ့ပါ သည်။¹⁰ ထိုနည်းတူ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ ယူနန်မှ ကချင်များက MNDA ကလည်း မြန်မာ့ လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များအပေါ် စစ်ဆင်ရေးများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ သို့သော်လည်း ကိုးကန့်၏ ပြင်းထန် သော တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် တရုတ်နိုင်ငံအတွင်း ဒုက္ခသည် အမြောက်အများ ရောက်ရှိခိုလှုံမှုအပြီး ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၅တွင်မှ တရုတ်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ပြောရေးဆိုခွင့် ရှိသူက စိုးရိမ်ပူပန်ကြောင်း ကြေငြာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ မတ်၂၀၁၅တွင် မြန်မာ့တပ်မတော်၏ ဝန်းကြိုက်တိုက်ခိုက်မှု ကြောင့် တရုတ်အရပ်သားငါးဦး သေဆုံးခဲ့ရပြီး တရုတ်၏ တုန့်ပြန်မှု ပိုမိုအရှိန် မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ မတ်(၁၄)တွင် တရုတ်ဒုတိယ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး လျူဇေန်မင်း (Liu Zhenmin) က တရုတ်ပြည်ဆိုင်ရာ မြန်မာသံအမတ်ကြီးအား ချက်ခြင်းခေါ်ယူပြီး “အလေးအနက်ထား တာဝန်ယူရန်”နှင့် “ဝန်းကြိုက်တိုက်ခိုက်မှု ကို ရှုံ့ချကြောင်း” သတိပေး ပြောကြားခဲ့သည်။¹¹ မေလတွင် ဆက်လက်ပြီး ဝန်းကြိုက်တိုက်ခိုက် နေမှုကြောင့် နောက်ဆုံးတရုတ်က ဇွန်လအစောပိုင်းတွင် စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် တုန့်ပြန်ခဲ့သည်။

ကိုးကန့်အား ဆက်လက်ထောက်ကူ ပေးစေလိုသော တရုတ်ပြည်တွင်းမှ ဖိအားများနှင့် ဦးသိန်းစိန် အစိုးရနှင့် ကောင်းမွန်သည့် ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒ နှစ်ခုအကြား ကြားညပ်နေသော တရုတ်အစိုးရ၏ နဂိုမူလ မျှော်လင့်ချက်မှာ ပြဿနာနှင့် သီးခြားနေလိုပြီး နယ်စပ်ကို စောင့်ရှောက်ရန်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ယူနန်ရှိ ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များနှင့် လေ့လာသူများ၏ အဆိုအရ တရုတ် နယ်စပ်နှင့် တရုတ်၏ လုံခြုံရေးကို မြန်မာ့လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များက အလေးမထားကြောင်း ပိုမိုသေချာ လာသည့်အတွက် ဘေဂျင်း၏ MNDA ဆိုင်ရာ အနေအထားမှာ ပိုမိုမပြတ်မသား ဖြစ်လာပြီး ထောက်ထားညှာတာသည့်သဘော ဆောင်လာသည်။ MNDA၏ တဖက်သတ် အပစ်အခတ် ရပ်စဲမှု ကြေငြာအပြီးတွင် ကိုးကန့်ပဋိပက္ခအပေါ် လူသိရှင်ကြား လုပ်ဆောင်နေမှုများအား တရုတ်က ရပ်တန့်ခဲ့ သည်။

မတ် ၂၀၁၆ တွင် အာဏာလွှဲပြောင်း ရယူပြီးနောက်ပိုင်း ယခင်အစိုးရနှင့်စာလျှင် တရုတ်နှင့် ဆက်ဆံ ရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်ကြောင်း အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ် ပြုကြ သည်။ မတ် ၂၀၁၆ အစိုးရအာဏာ စတင်အသက်ဝင်စဉ် အချိန်တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အင်န်အယ်လ်ဒီတို့သည် တရုတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကြီးမားသည့် စိန်ခေါ်မှုကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။ တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးသည် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်က မြစ်ဆုံဆည် တည်ဆောက်ရေးကို ဆိုင်းငံ့လိုက် သည့် ၂၀၁၁ မှစ၍ တဖြည်းဖြည်း ယိုယွင်းလာခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဆည်ရပ်ဆိုင်းမှုအား တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ များနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး သမားများက အောင်ပွဲတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုစီမံကိန်း သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သည့်အခါတွင်မှ လူကြိုက်မများခဲ့ပါ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ တရုတ်အနေနှင့် မိမိ တို့သည် အရပ်သားတိုင်း အစိုးရ၏ မြန်မာပြည်တွင်းနှင့် အနောက်နိုင်ငံတို့မှ တရားဝင် ဖြစ်တည်မှု ရရှိ ရေး၊ လူကြိုက်များရေး စသည့် ကြိုးပမ်းမှုများ၏ ဓားစာခံသာဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။ လက်ပံတောင်း ကြေးနီစီမံကိန်းအား ဆိုင်းငံ့ခြင်း၊ တရုတ်-မြန်မာ ရထားလမ်း စီမံကိန်းအား ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ကျောက်ဖြူ အထူးစီးပွားရေးဇုန် ဈေးပြိုင်စနစ်တွင် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရခြင်း စသည့်မြန်မာပြည်တွင်း ထင်ရှား သည့် တရုတ်၏ စီးပွားရေး အစီအမံများအပေါ် ဦးသိန်းစိန် အစိုးရ၏ နွေးထွေးမှု မရှိသော သဘောထား ကြောင့် တရုတ်၏ မကျေနပ်ချက်များ ပိုမိုတိုးပွားလာခဲ့သည်။ အဆိုပါ မကျေနပ်ချက်များသည် ၂၀၁၅ တွင် အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ အောက်တိုဘာလအတွင်း မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ အဓိက လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များဖြစ်သည့် UWSA၊ ကေအိုင်အေနှင့် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း တပ်မတော်တို့သည် အခြားအဖွဲ့ ရှစ်ဖွဲ့က လက်မှတ်ရေးထိုးနေချိန်တွင်ပင် တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး သဘော တူညီချက်အား လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ အဆိုပါ အဖွဲ့များ အင်န်စီအေတွင် ပါဝင်လက်မှတ် ရေးထိုးခြင်းကို တားဆီးခြင်းဖြင့် တရုတ်က မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်ကို အလေးမထားကြောင်း မြန်မာ တာဝန်ရှိသူများက လူသိရှင်ကြား စွပ်စွဲခဲ့သည်။¹² အဆိုပါ စွပ်စွဲချက်အား တရုတ်အစိုးရက ပြင်းပြင်း

ထန်ထန် ငြင်းဆိုခဲ့ပြီး နေပြည်တော်ရှိ မြန်မာတာဝန်ရှိသူများအား တရားဝင် ကန့်ကွက်စာတစ်စောင် ပေးပို့ခဲ့သည်။

အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရသစ် အနေနှင့် မြန်မာပြည်တွင်း တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဓါတ်များ ဆက်လက်တိုးပွားလာနေမှုကို ဂရုပြု လုပ်ဆောင်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် မြန်မာပြည်တွင်း စီးပွားရေး အစီအစဉ်ကို အထောက်အကူ ပေးနေသော တရုတ်၏ အကူအညီကို အထိခိုက်ခံ စွန့်လွှတ်မည်လား သို့ မဟုတ် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး အပါအဝင် မြန်မာ့အမျိုးသားရေး ဦးစားပေး အချက်များ အတွက် ဘေဂျင်း၏ အကူအညီ ရယူနိုင်ရန် တရုတ်နှင့် ဆက်ဆံရေး တိုးတက်အောင် ကြိုးပမ်းမည်လားဆို သည့် ရွေးချယ်စရာ နှစ်ရပ်နှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ယခုအချိန်ထိ အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကိုကြည့်လျှင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဒုတိယ အမျိုးအစားကို ရွေးချယ်ခဲ့ပုံရပြီး ထိုအတွက်ကြောင့် နိုင်ငံ၏ တရုတ်ပြည်ဆိုင်ရာ မူဝါဒကို ပြန်လည်ချိန်ညှိခဲ့သည်။ ပထမဦးဆုံးအချက် အနေနှင့် ၂၀၁၆ ဇူလိုင်တွင် မြန်မာသည် တောင်တရုတ်ပင်လယ် အငြင်းပွားမှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မရှိ ပဲ ကြားနေပုံစံကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။¹³ ဒုတိယအချက် အနေနှင့် ဆိုင်းငံ့ထားသည့် မြစ်ဆုံရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ နောက်ဆုံးဖြေရှင်းချက် တစ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ တရုတ်နှင့် တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒကို ပြသခြင်းဖြစ်သည်။¹⁴ နှစ်နိုင်ငံအကြား အဓိက အစိုးရ အရာရှိကြီးများ၏ အဆင့်မြင့် လုပ်ငန်း အဆင့် လည်ပတ်မှုများလည်း တိုးတက်လာခဲ့သည်။ အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရ အာဏာလွှဲပြောင်း ရယူပြီး နောက်ပိုင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ နိုင်ငံခြား ဧည့်သည်များ ဖိတ်ကြားမှုတွင် ပထမဦးဆုံးအဖြစ် တရုတ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဝမ်ရီ (Wang Yi) အား ဖိတ်ကြားခဲ့သဖြင့် ၂၀၁၆ ဧပြီလတွင် လာရောက်ခဲ့ရာ လက်ခံ တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ဇူလိုင်လတွင် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးဝန်ကြီး ဂန်ဟွီချမ်း (Geng Huichang) သည် မြန်မာ နိုင်ငံသို့ အစဉ်အလာ မရှိပဲ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ နိုင်ငံ တော် လုံခြုံရေး ဝန်ကြီး၏ ထူးခြားသည့် အနေအထားနှင့် တရုတ်၏ အမျိုးသား လုံခြုံရေးအတွက် အထူး တာဝန် ရယူထားမှုတို့ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အဆိုပါ အစည်းအဝေးသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် တရုတ်- မြန်မာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အပါအဝင် မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း အရေးကိစ္စများကို အဓိကထားကြောင်း တရုတ်နှင့် မြန်မာဆိုင်ရာ လေ့လာသူများက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုထားကြသည်။ ဩဂုတ် လအတွင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ဘေဂျင်းခရီးစဉ် မတိုင်မီ တပတ်အလိုတွင် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီ နိုင်ငံတကာ ဌာနမှူးစွန်တောင် (Song Tao) မြန်မာပြည်သို့ လာရောက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံရေး ပါတီမှ ခေါင်းဆောင်များ၊ တပ်မတော်မှ ခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ တရုတ်ခရီးစဉ်အတွင်း တိုင်းရင်းသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးက အဓိက အချက် ဖြစ်ခဲ့သည်။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတ နိုင်ငံနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတို့၏ ၂၀၁၆ ဩဂုတ်(၂၀) တွင် ပူးတွဲသတင်း ထုတ်ပြန်ချက်အရ နယ်စပ်ရှိ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များဆိုင်ရာ ပြဿနာကို သုံးကြိမ် တိုင်တိုင် ညွှန်းဆိုခဲ့သောကြောင့် နှစ်ဖက်စလုံးက အဆိုပါ ပြဿနာအပေါ် ယခင်က မရှိခဲ့ဖူးသည့် အလေး ထားမှုမျိုးကို ဖော်ပြလျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာ၏ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အသိအမှတ်ပြု ကြိုးပမ်းနေမှု များ၊ နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲများမှတစ်ဆင့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို သေချာအောင် ဆောင်ရွက် နေမှုများအပေါ် အကူအညီပေးရန် တရုတ်က ကတိကဝတ် ပြုထားပြီး မြန်မာ့အမျိုးသား ပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ သည် အကျိုးများပြီး အပြုသဘောဆောင်ကြောင်း မြန်မာကလည်း ပြန်လည်အသိအမှတ် ပြုပါသည်။ နှစ် နိုင်ငံ စလုံးက ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်ရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကို တွန်းအားပေးရန်နှင့် နယ်စပ်ဒေသများတွင် ဥပဒေ အခြေပြု စီမံခန့်ခွဲရေးကို အားကောင်းခိုင်မာအောင် ဆောင်ရွက်ရန် သဘော တူကြပါသည်။¹⁵ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ တရုတ်ခရီးစဉ်အပြီး နှစ်ရက်အကြာတွင် အထူးကိုယ်စားလှယ် စွန်ဂူကျန်း (Sun Guoxiang) က UWSA နှင့် အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ် တပ်မတော်- ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်း (NDAA-ESS) တို့ထံ သွားရောက်ခဲ့ပြီး အဆိုပါ အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ အနေနှင့် ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံတွင် ပါဝင်ရေး သေချာအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။¹⁶

အင်န်အယ်လ်ဒီက တရုတ်နှင့် ဆက်ဆံရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်သည့်ဘက် တိမ်းညွတ်ပြီး အဆိုပါ အချက်သည် အင်န်အယ်လ်ဒီ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကောင်းမွန်သည့် စိတ်ဆန္ဒကို ဖြစ်ပေါ်စေမည် ဟူသော မျှော်လင့်ချက်တို့အပေါ် မူတည်၍ တရုတ်က ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် သဘောထား ပြောင်း သွားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အစောပိုင်းကာလ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရတို့အပေါ် မိမိ၏ ကောင်းမွန်သည့် စိတ်ဆန္ဒကို ပြသရန်အတွက် တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် ၂၀၁၆ ဩဂုတ်လတွင် ပြုလုပ်သည့် ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံတို့အတွက် တရုတ်က ယခင်က မရှိခဲ့ဖူး သည့် အကူအညီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွက် တရုတ်၏ ငွေကြေးပါဝင် ထောက်ပံ့မှုနှင့် နိုင်ငံအရေး အထောက်အကူ ပေးမှုတို့သည် မတ်လ ကတည်းက သိသိသာသာ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့ရှိ လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့သူများ၏ အဆိုအရ ယခုနှစ် အစော ပိုင်းတွင် ပူးတွဲစောင့်ကြည့် လေ့လာရေး ကော်မတီအတွက် တရုတ်က ဒေါ်လာသုံးသန်း ပေးလှူခဲ့သည်ဟု

ဆိုပါသည်။ ဦးသိန်းစိန် အစိုးရ လက်ထက်က ဖြစ်နိုင်ချေ မရှိဟု ထင်ခဲ့ရသည့်အချက် ဖြစ်ပါသည်။ တရုတ် ၏ အာရှရေးရာ အထူးကိုယ်စားလှယ် စွမ်ဂူကျန်း (Sun Guoxiang) သည် ဇူလိုင်လ နောင်းပိုင်းတွင် ကချင် လွတ်မြောက်ရေး အဖွဲ့က ဦးဆောင်ကျင်းပသည့် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များ၏ မိုင်ဂျာယန် ထိပ်သီးအစည်း အဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့ပြီး အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရက ဦးစီးသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် ဆက်လက် အထောက်အကူပေးမည့် တရုတ်၏ ကတိကဝတ်အား လူသိရှင်ကြား ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းနှင့် တရုတ်တာဝန်ရှိသူများသည် စိတ်အားထက်သန်လွန်းပြီး ဇွဲကောင်းလွန်းလှသောကြောင့် အချို့တိုင်းရင်း သား ခေါင်းဆောင်များက တရုတ်သည် ၎င်း၏ပိုမိုကြီးမားသည့် အကြောင်းအရာအတွက် မိမိတို့အား လက်နက်ချရန် တိုက်တွန်းနေပါကြောင်း မကျေမနပ် ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

တရုတ်မူဝါဒကို ပုံဖော်ပေးနေသည့် အချက်များ

တရုတ်ရှိ ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အဆိုအရ တရုတ်မူဝါဒ အဘိဓာန်တွင် မြန်မာပြည် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆိုသည်မှာ လိုလားအပ်သည့် အရာဖြစ်ပြီး နယ်စပ်ဒေသတွင် ငြိမ်းချမ်းပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအားဖြင့် တရုတ် အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားကို ထောက်ပံ့ပေးမည့် အရာဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေး အစစ်အမှန် ကို ရရှိနိုင်ရေး ဆိုသည်မှာမူ သီးခြားအကြောင်းအရာဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် ဘေဂျင်း၏ အဓိက လိုလားချက်မှာ နယ်စပ်ဒေသတွင် အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးဖြစ်သည်။ တရုတ်၏ နယ်စပ်လုံခြုံရေး ထိခိုက်မှု အပါအဝင် ပဋိပက္ခများမှတစ်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် အနှောင့်အယှက် ပြဿနာများကြောင့် ဘေဂျင်း က မိမိ၏ နယ်စပ်တလျှောက် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသည့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများအား ဆိုင်းငံ့ခြင်း သို့ မဟုတ် ပပျောက်သွားစေခြင်း သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ ပြုလုပ်ရန် ဦးစားပေးထားပါသည်။ အဆိုပါ အချက်သည် နေပြည်တော်နှင့် မြန်မာတိုင်းရင်းသား လက်နက် ကိုင်များအပေါ် တရုတ်၏ အခြေခံ အကျဆုံး တောင်းဆိုမှုပင်ဖြစ်သည်။

တရုတ်၏ အမြင်တွင် စစ်မှန်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးအား မဝေးသော အနာဂတ်တွင် ရရှိနိုင်မည့် အလား အလာကို တားဆီးနေသည့် အခက်အခဲ အနည်းဆုံး သုံးခုရှိသည်။ ပထမ အချက်မှာ ယူနန်တွင် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သည့် တရုတ်ကျွမ်းကျင်သူ တစ်ဦးက "မြန်မာတိုင်းရင်းသား ပဋိပက္ခ၏ အရင်းခံ အကြောင်း တရားမှာ ဗမာလူမျိုးကြီး ဝါဒဖြစ်သည်"ဟု ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆိုသည်မှာ အနှစ်သာရ မပါသော ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံရေး အာဏာနှင့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များအား ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်များသို့ ဖြန့်ဝေပေးရန် ဗဟိုအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြား နှစ်ဦး နှစ်ဖက် လက်ခံနိုင်လောက်သည့် မူဘောင်တစ်ရပ်အပေါ် အခြေခံရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အချိန်တိုအတွင်း တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းမှုများ အောင်မြင်စွာ ပြီးဆုံးနိုင်မည့် အလားအလာမှာ အလွန်ရှားပါသည်။ ဒုတိယအချက် အနေနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်သည် သိမ်မွေ့နက်နဲသည့် အရပ်ဖက်-စစ်ဖက် ဆက်ဆံရေး ဖြစ်သည့် အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရနှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်အကြား ဆက်ဆံရေးအပေါ် မူတည်ပါသည်။ မြန်မာ့တပ်မတော် အနေနှင့် ခွဲထွက်လိုသည့် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များသည် နိုင်ငံအတွက် အန္တရာယ် တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ထိုအဖွဲ့များအား တိုက်ခိုက်နေခြင်းသည် စစ်တပ်၏ သမိုင်းပေး တာဝန်တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်ပါသည်။ တနည်းဆိုရလျှင် အကယ်၍ စစ်တပ်က အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရအပေါ် နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာ အာဏာနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ထိပါးသည်ဟု ယူဆပါက အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် သဘောတူညီ ချက်မျိုးအား ဆန့်ကျင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဂရုမစိုက်ခြင်းမျိုး ပြုလုပ်လာနိုင်သည်။ ဤအချက်သည် စစ်တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် မြန်မာပြည်တွင်း နိုင်ငံရေး၏ အရပ်ဖက်စစ်ဖက် ဆက်ဆံရေးစသည့် အက်ဆတ်သည့် အကြောင်းအရာများနှင့် သွားဆက်စပ်နေပါသည်။ ရန်ကုန်ရှိ မြန်မာတာဝန်ရှိသူများက မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ အများ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်မှာ စစ်တပ်သည် မိမိ၏ နိုင်ငံရေး အာဏာနှင့် အခွင့်ထူးခံ အခြေအနေအား ကာကွယ်ရန်အတွက် တိုင်းရင်းသား ပြဿနာကို အကြောင်းပြနေခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုအချက်နှင့် ဆန့်ကျင်မည့် အင်န်အယ်လ်ဒီက လက်ခံလိုက်သည့် မည်သည့်ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးမှု ရလဒ်မျိုးကိုမူ စစ်တပ်က သဘောတူ ရန် အလားအလာ မရှိဟု ပြောဆိုကြသည်။ နောက်ဆုံးအချက် အနေနှင့် တဖက်တွင် ဗမာလူများစုနှင့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအကြား ရှုပ်ထွေးနက်နဲသည့် ဆက်ဆံရေး ရှိနေပြီး အခြားတဖက်တွင် အရပ် သား အစိုးရနှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်အကြား ရှုပ်ထွေးနက်နဲသည့် ဆက်ဆံရေး ရှိနေသည့်အတွက် ငြိမ်းချမ်း ရေး ဖော်ဆောင်မှုနှင့် နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးတို့သည် ဆက်တိုက်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် တုန့်ဆိုင်းမှုများ ကြောင့် အချိန်ရှည်ကြာမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ဘေဂျင်းနှင့် ယူနန်ရှိ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ သူများက တရုတ်၏ အမြင်မှာ ရရှိလာမည့် မည်သည့်သဘောတူညီချက်ကိုမဆို လိုအပ်သည့် ယုံကြည်မှု လုံးဝမရှိကြသည့်အတွက် နှစ်ဖက်စလုံးက သိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ မသိပုံနှင့်ဖြစ်စေ ချိုးဖောက်ကြမည်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဤအခြေအနေအရ ရေတိုကာလအတွက် တရုတ်က မြန်မာအပေါ် မျှော်လင့်ချက် မထားပါ။ တရုတ် တာဝန်ရှိသူများ၏ သုံးသပ်ချက်အရ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်သည် မဝေးသော အနာဂတ် ကာလအတွင်းတွင် အခက်အခဲများ၊ နောက်ပြန်ဆွဲမှုများနှင့် ပြည့်နှက်နေပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်ဤအခြေအနေအရ တိုင်းရင်း သား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ အားလုံးနှင့် ပြီးပြည့်စုံသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက် တစ်ရပ်ထက် အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် တစ်ရပ်က ပိုပြီးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုအချက်ကြောင့် တရုတ်- မြန်မာ နယ်စပ်တွင် ပဋိပက္ခများကြောင့် ကာလရှည်ကြာမည့် ဝရုန်းသုန်းကား ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်နှင့် လွတ်လပ် သည့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ ဆက်လက်တည်ရှိနေမှုတို့အတွက် တရုတ်က ပြင်ဆင်ထား ရန် လိုအပ်သည်။ ဤမူဝါဒအတွက် အကျိုးဆက်နှစ်ခု ဖြစ်နိုင်သည်။ ပထမ အချက်မှာ နေပြည်တော် ကသာ လိုလားပါက ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွက် အထောက်အကူ ပေးအပ်မှုအားဖြင့် ဘေဂျင်းက နေပြည်တော်နှင့် ဆက်ဆံရေးအား ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် လုပ်နိုင်သည်။ ဒုတိယ အချက်မှာ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအား စွန့်ပစ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့အား ပပျောက်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်မည့်အပြင် အကယ်၍ အလွန်အကျွံ ဖိအားပေးလိုက်ပါက ၎င်းတို့က တရုတ်ဖက် ပြန် လှည့်လာနိုင်ပါသည်။ အရေးအကြီးဆုံး အချက်မှာ ဘေဂျင်းက မိမိ၏ ထင်မြင်ယူဆချက် သက်သက်ဖြင့် နေပြည်တော်ရှိ ဗဟိုအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြား တစ်ဖက်ဖက်သို့ ရွေးချယ် ပြီး မရပ်တည်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်မည့်အစား တရုတ်က နှစ်ဖက်စလုံးနှင့် ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန် အောင် ထိန်းထားပြီး တစ်ဖွဲ့စီကလည်း သိသာထင်ရှားသည့် ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခုစီနှင့် ပြန်လည်ဆက်ဆံ ကြပါသည်။

ပထဝီ မဟာဗျူဟာအရဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား ပဋိပက္ခသည် “ရပ်ဝန်းတစ်ခု လမ်းကြောင်းတစ်သွယ်” (One Belt One Road) နှင့် အိန္ဒိယ သမုဒ္ဒရာဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာစသည့် တရုတ်၏ ကြိုးမားသည့် မဟာဗျူဟာ ရည်မှန်းချက်အတွက် အဟန့်အတားများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။¹⁷ တရုတ် ၏ အဆုံးအစွန် ရည်မှန်းချက်မှာ မြန်မာမှတစ်ဆင့် တောင်အာရှ၊ အရှေ့တောင် အာရှတို့နှင့် ချိတ်ဆက်မှု ရှိသည့် စီမံကိန်းများနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ကွန်ယက်များ တည်ဆောက်ရန်ဖြစ်သည်။ ကျောက်ဖြူ အထူးစီးပွားရေးဇုန်နှင့် ရေနက်ဆိပ်ကမ်းတို့ကဲ့သို့သော စီမံကိန်းများမှာ တရုတ်၏ အိန္ဒိယ သမုဒ္ဒရာဖြတ် ရေကြောင်းပိုင်းလမ်းမကြီးအတွက် အဓိကကျသည့် ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။¹⁸ ထို့ကြောင့်တိုင်းရင်းသား ပဋိပက္ခသည် တရုတ်၏ မဟာဗျူဟာ ရည်မှန်းချက်များကို အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေသော မလိုလားအပ် သည့် ထိခိုက်မှု အပိုင်းနှစ်ပိုင်းရှိသည်။ တိုက်ရိုက်ထိခိုက်စေသည့် အချက်မှာ တိုင်းရင်းသား ပဋိပက္ခများ သည် တရုတ်၏ စီမံကိန်းများ မြန်မာ့အနောက်ဖက်ကမ်းသို့ မရောက်ရှိနိုင်မှီ နယ်စပ်တလျှောက် တရုတ်၏ မဟာဗျူဟာ ရည်မှန်းချက်အား ကုန်းတွင်းပိုင်းတွင် လုံးဝပိတ်ဆို့ နေစေပါသည်။ သွယ်ဝိုက်ထိခိုက်စေ သည့် အချက်မှာ ပဋိပက္ခ ရှည်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် တရုတ်၏ ဆက်ဆံရေးသည် ဆူးတချောင်းကဲ့သို့ မြန်မာ၏ တရုတ်အပေါ် ယုံကြည်မှုကို ပျက်စီးစေပြီး နီးကပ်သည့် ဆက်ဆံရေး ရရှိနိုင်မည့် အလားအလာများအား ထိခိုက်စေပါသည်။¹⁹

မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရုတ်၏ လုံခြုံရေး စိုးရိမ်ပူပန်မှုကို ပုံဖော်ပေးသည့် အချက် မှာ တရုတ်၏ အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံအား အနောက်နိုင်ငံများမှ အထူးသဖြင့် အမေရိကန်က ဝင်ရောက်စွက်ဖက် မည်ကို စိုးရိမ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှည်လျားသည့် နယ်စပ်တလျှောက် လွယ်ကူစွာ စီမံခန့်ခွဲပြီး ထိုးဖောက် ဝင်ရောက်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ တရုတ်ဖက်ကကြည့်လျှင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်သော အမေရိကန်၏ ပွင့်လင်းပြီး တက်ကြွသည့် အခန်းကဏ္ဍကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရေးတွင် အမေရိကန်က လွှမ်းမိုး နိုင်ရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်စေပြီး တရုတ်နယ်စပ်တွင် အမေရိကန် တည်ရှိနေမှုကို ဖိတ်ခေါ်သလို ဖြစ်စေပါသည်။ မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းအတွက် ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရာတွင် အမေရိကန်၏ အခန်းကဏ္ဍ တစ်ရပ် ပါဝင်လာမည့် အလားအလာအပေါ် ဘေဂျင်းက ပြင်းပြင်းထန်ထန် တုန့်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၊ ယူကေ၊ ကုလသမဂ္ဂနှင့် တရုတ်တို့အား လေ့လာသူ အနေနှင့် သာမက ကချင် နှင့် ဗဟိုအစိုးရတို့အကြား တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းမှုကို သက်သေအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖိတ်ခေါ်သည့် ကေအိုင်အေ၏ “ကချင်ပြဿနာအား နိုင်ငံတကာအရေးဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းမှုကို တားဆီးပိတ်ပင်ရန်မှာ ၂၀၁၃ တွင် တရုတ်၏ ထိပ်တန်းဦးစားပေး ဖြစ်ခဲ့သည်။”²⁰ ၂၀၁၅ နိုဝင်ဘာတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ရန်ကုန်ရှိ မြန်မာတာဝန်ရှိသူများ၏ အဆိုအရ တရုတ်က တက်ကြွစွာ ဆန့်ကျင်ခဲ့မှုကြောင့် အမေရိကန်၏ အင်နီစီအေတွင် အသိသက်သေအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးမည့် အရေးကို တားဆီးကာကွယ် နိုင်ခဲ့သည်။

မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ တရုတ်၏ မဟာဗျူဟာအား အမေရိကန်၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှု အပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်သည့် အချက်က လွှမ်းမိုးပုံဖော်ထားပြီး တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆန့်ကျင်နေသည့် နည်းလမ်း နှစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ တဖက်တွင် ရပ်တန့်နေသော သို့မဟုတ် အချိန်ဆွဲနေသော ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်သည် ကေအိုင်အေ ဖြစ်စဉ်တွင် ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် အတိုင်းပင် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစု သို့မဟုတ် ဗဟိုအစိုးရ နှစ်ဖက်စလုံးက ပြင်ပအကူအညီ အထူးသဖြင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုထံမှ အကူအညီကို မဖြစ်မနေ ရှာဖွေခိုင်းသလို ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဤအခြေအနေအရ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအား မပါဝင်

စေလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒက တရုတ်အား ငြိမ်းချမ်းရေး တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းမှုတွင် ဆက်လက်ပါဝင်ရန်နှင့် တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ရန် တွန်းအားပေးနေပါသည်။ အခြားတဖက်တွင်မူ အကယ်၍ တရုတ်က အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် လုံခြုံရေးပိုင်း ပိုမိုနီးကပ်စွာ ဆက်ဆံရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါက မိမိနယ်စပ်တွင် ပြဿနာကို ဆက်လက်တည်ရှိနေစေပြီး တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအား မြန်မာ့တပ်မတော်၏ တိုက်ခိုက်ဖျက်စီးမည့်ရန်မှ အကာအကွယ် ပေးသည့်နည်းဖြင့် တရုတ်က မိမိ၏ ဩဇာအရှိန်အဝါကို ထိန်းထားရန် မျှော်လင့်သည်။

မြန်မာတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအား မဟာဗျူဟာမြောက် ကြားခံတစ်ရပ် အဖြစ်နှင့် နေပြည်တော်ရှိ ဗဟိုအစိုးရအပေါ် ဩဇာအာဏာ ရှိနေစေရန် အသုံးပြုရာအဖြစ် သဘောထားပြီး ဆက်ဆံရန် သင့်/မသင့် တရုတ်တွင် အခြေအတင် ဆက်လက်ငြင်းခုံနေကြသည်။²¹ နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အသိုင်းအဝိုင်းက တရုတ်၏ ကြားဝင်မစွက်ဖက်ရေး အခြေခံမူက အဝေးရောက် တဆင့်ခံ စစ်ပွဲများအား တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသည်။ သို့သော်လည်း ဤအနေအထားသည် ဦးသိန်းစိန် အစိုးရသက်တမ်းတလျှောက် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု တစ်ရပ်တွင် ဘေဂျင်းရှိ တရုတ်ကျွမ်းကျင်သူများက ထောက်ပြကြသည်။ တရုတ်ကျွမ်းကျင်သူ အသိုင်းအဝိုင်းက စစ်ရေးလုံခြုံရေးအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ကြသည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များသည် သဘာဝက ပေးထားသည့် အစိုးတန် အရာများဖြစ်ပြီး အနောက်တောင်ဘက်မှ ဝင်ရောက်လာနိုင်သည့် တရုတ်အပေါ် စစ်ရေးတိုက်ခိုက်မှုများ အဟန့်အတား ဖြစ်ရေးအတွက် ကြားခံအဖြစ် ထားရှိစေလိုကြသည်။ မဟာဗျူဟာမြောက် စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု နည်းလမ်းက အဆိုပါ ပြဿနာအား မဟာဗျူဟာ အာဏာမျှချေအပေါ် မူတည်၍ အချက်နှစ်ချက် ထောက်ပြသည်။ ပထမ အချက်မှာ ၂၀၁၁ ကတည်းက လေ့လာတွေ့ရှိ ခဲ့ရသည့် မြန်မာ၏ အနောက်ဖက်ယိမ်းသည့် အလေ့အထကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တရုတ်ဆက်လက် တည်ရှိနေမှုကို တိုးမြှင့်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။²² ဒုတိယ အချက်မှာ တရုတ်အကျိုးစီးပွားများအား ထိခိုက်စေနိုင်သည့် မြန်မာမူဝါဒ မှန်သမျှကို တားဆီးနိုင်ရေးအတွက် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ အပါအဝင် အဝေးရောက် အင်အားစုများမှတဆင့် မိမိ၏ လွှမ်းမိုးနိုင်မှု အနေအထားကို ပိုမိုအားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အဖြစ်နှင့် တရုတ်၏ အကျိုးစီးပွားမှာ ဒေသခံနှင့် ပုဂ္ဂလိက တရုတ်ကုန်သည်များ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် အခြေတမ်း လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်မနေပါ။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အဖြစ်နှင့် တရုတ်က မြန်မာပြည်တွင်းရေးရာ ကိစ္စရပ် အတော်များများတွင် ကြားဝင်မစွက်ဖက်ရေး အခြေခံမူကို လိုက်နာရန် ဆန္ဒရှိသော်လည်း ဒေသခံနှင့် ပုဂ္ဂလိက တရုတ်ကုန်သည်များက ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအကျိုးအမြတ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ မိမိတို့၏ တိုင်းရင်းသား ညီအစ်ကိုများ သို့မဟုတ် စီးပွားဖက်များအား အကူအညီ ပေးစေလိုကြသည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် တရုတ်၏ ဆက်ဆံရေးကို ချင့်ချိန်ကြည့်သည့်အခါ ၎င်းတို့၏ အမူအကျင့်အပေါ် တရုတ်၏ ထိရောက်စွာ ပဲ့ကိုင်ထိန်းကျောင်းနိုင်မှုအား ထိခိုက်စေသည့် အချက်နှစ်ချက်ရှိကြောင်း အများအားဖြင့် အငြင်းပွားလေ့ရှိသည်။ နယ်စပ်တလျှောက် စိမ့်ဝင်ထိုးဖောက် ဝင်ရောက်လာနိုင်သည့် အခြေအနေတွင် နေပြည်တော်ရှိ ဗဟိုအစိုးရကလည်း ၎င်းတို့အပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း အပြည့်အဝ မရှိသည့် အချက်နှင့် ၎င်းတို့သည် အချို့သော တရုတ်၏ အကျိုးစီးပွားတို့နှင့် ကိုက်ညီလျက် ရှိခြင်းကြောင့် တရုတ်က အကူအညီများ ဖြတ်တောက်ရန် စိတ်ဆန္ဒ မရှိသည့် အချက်ဖြစ်သည်။

နားလည်ရ ခက်ခဲသည့် တရုတ်၏ မူဝါဒ ချမှတ်ပုံနှင့် နယ်စပ်တလျှောက် မှုန်ဝါးဝါး တိုးတက်မှု အခြေအနေတို့ကြောင့် အထက်ပါ အယူအဆ နှစ်ရပ်စလုံးအား စမ်းသပ်ကြည့်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ တရုတ်ကုန်သည်များ၏ အကျိုးစီးပွားများအား ဘေဂျင်း၏ အကျိုးစီးပွားများနှင့် ကိုက်ညီအောင် သို့မဟုတ် သွေဖီအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အခြေခံ နားလည်မှု တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်နိုင်ချေ ရှိပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် ပထမ ပြဿနာမှာ တရုတ်၏ ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား အဆက်ပြတ်နေမှုကြောင့် အများစုက ရည်ညွှန်းကြသည့်အတိုင်း မြန်မာ၏ တိုင်းရင်းသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးဆိုင်ရာ ဘေဂျင်း၏ မူဝါဒကို အလွန်အမင်း ယုတ်လျော့စေခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ပြဿနာမှာ မြန်မာတိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များအပေါ် တရုတ်ကုန်သည်များက ပေးအပ်သော အထောက်အပံ့ဖြစ်သည်။

ဗဟို-ပြည်နယ် အဆက်ပြတ်ခြင်း

မြန်မာနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်နေသည့် ယူနန်ပြည်နယ် အစိုးရ၏ မူဝါဒများ၊ သို့မဟုတ် ခရိုင်၊ မြို့နယ်နှင့် မြို့ကြီးများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဘေဂျင်း၏ မူဝါဒကို ယုတ်လျော့စေသည့် မတည်ငြိမ်သည့် အဓိက အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း မကြာခဏ ညွှန်းဆိုခံရသည်။ ယူနန်ဒေသခံ ကုမ္ပဏီများက မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းတွင် သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ သစ်ထုတ်လုပ်ရေး၊

ကောက်ပဲသီးနှံ အစားထိုး လုပ်ငန်းများနှင့် အခြားအကျိုးတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ အပါအဝင် ရှုပ်ထွေးသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို ဆက်စပ်လုပ်ကိုင် နေခဲ့ကြပါသည်။ အထက်ပါ ဒေသအများစုမှာ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိနေပြီး အဆိုပါ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများသည် အများအားဖြင့် နေပြည်တော်၏ ခွင့်ပြုချက် မရှိကြပါ။

ဤပြဿနာသည် နှစ်နိုင်ငံအကြား စိတ်အနှောင့်အယှက်ပေးသည့် အချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များ အတွင်းက ယူနန်ရှိ ကုမ္ပဏီများက တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်း၍ မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းတွင် တရားမဝင် လုပ်ငန်းများ အထူးသဖြင့် သစ်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နေကြောင်း မြန်မာစစ်အစိုးရက တရုတ်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနအား မကျေမနပ် ပြောဆိုခဲ့သည်။²³ မြန်မာအတွက် စိတ်ပျက်စရာ ဖြစ်စေသည့် လတ်တလော ဥပမာမှာ ၂၀၁၅ အတွင်း ကချင်ပြည်နယ်တွင် ယူနန်မှ တရုတ်သစ်ထုတ်လုပ်သူ အယောက(၁၅၀)အား ဖမ်းဆီးပြီး အရေးယူသည့် အမှုဖြစ်သည်။²⁴ အဆိုပါကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တရုတ်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနကလည်း အလားတူ စိတ်ပျက်ခဲ့ရသည်။ ဘေဂျင်း၏ အစိုးရ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ယူနန်ပြည်နယ် အစိုးရတို့မှာ အဆင့်တူ ဖြစ်သောကြောင့် တဦးအပေါ်တဦး ဩဇာမညောင်းနိုင်ကြပါ။

အထက်ဖော်ပြပါ အတိတ်က အပြောင်းအလဲများ ရှိခဲ့သော်လည်း စစ်အစိုးရက MNDAA ခေါင်းဆောင်ပိုင်းအား ဖယ်ရှားကာ ကိုးကန့် ဒေသအား ထိန်းချုပ်နိုင်ခဲ့သည့် ၂၀၀၉ ကိုးကန့် ပဋိပက္ခ ကာလမှ စတင်ပြီး ဘေဂျင်း၏ နယ်စပ်ရေးရာအပေါ် ထိန်းချုပ်မှု အဆမတန် ကြီးထွားအားကောင်းလာခဲ့သည်။ ပဋိပက္ခသည် ဘေဂျင်းကို အံ့အားသင့်စေခဲ့ပြီး မူဝါဒကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့ရသည်။ တရုတ်တာဝန်ရှိသူများက ဝါရှင်တန် ဒီစီအား ရှင်းလင်းတင်ပြချက်အရ မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များအပေါ် ယူနန်၏ လက်ဝါးကြီး အုပ်စိုးထားမှုသည် နယ်စပ်စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် အကျင့်ပျက် ချစားမှုကို အကြီးအကျယ် ဖြစ်ပေါ်စေပြီး တရုတ်အမျိုးသား လုံခြုံရေးအတွက်လည်း အန္တရာယ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်ဟု သုံးသပ်ပြခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေနှင့် ဘေဂျင်းက မြန်မာတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်နိုင်မည့် လမ်းကြောင်းကို ခိုင်မာအောင် စတင်တွန်းအားပေး လုပ်ဆောင်လာသည်။ သီးသန့်ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများ၊ သတင်းအရင်းအမြစ်များနှင့် တစ်ဦးချင်း အဆက်အသွယ်များကို စတင်ရှာဖွေသည်။ လုံခြုံရေး တာဝန်ရှိသူများနှင့် လက်နက်ကိုင် ရဲများအား အခါအားလျော်စွာ ရွှေ့ပြောင်းမှုများ စတင်ပြုလုပ်သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်အား အဓိကကျသော နယ်ခြားစောင့် စခန်းများတွင် စတင်တာဝန်ချထားသည်။

သမ္မတရီ၏ အကျင့်ပျက် ခြစားမှု တိုက်ဖျက်ရေး အစီအစဉ်ကြောင့် ယူနန်အစိုးရ အရာရှိများအပေါ် ဖိအားများ ပိုမိုသက်ရောက်စေခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ မှ ၂၀၁၆ အထိ သုံးနှစ်တာ ကာလအတွင်း ယူနန်၏ အကြီးတန်း အစိုးရ တာဝန်ရှိသူ ရှစ်ဦးသည် စစ်မေးမြန်း သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့မှာ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပြည်နယ်အတွင်းရေးမှူးများ ဖြစ်ကြသော ကွင်ဂွမ်ရောင် (Qin Guangrong) နှင့် ဘိုင်အင်နီပေ (Bai Enpei)၊ ယခင်ကွန်မြူနစ်ပါတီ လက်ထောက်အတွင်းရေးမှူးကျူဟီ (Qiu He)၊ ယခင်ယူနန် လက်ထောက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရှန်ပေပင်း (Shen Peiping)၊ ယခင်ကူမင်းမြို့တော် ကွန်မြူနစ်ပါတီ အတွင်းရေးမှူးများ ဖြစ်ကြသော ဂေါင်ဂျင်စွန်း (Gao Jinsong) နှင့် ဇန်တျန်ဇင် (Zhang Tianxin)၊ ကူမင်းအမှုဆောင် လက်ထောက်မြို့တော်ဝန် လီဒီ (Li Xi) နှင့် ကူမင်းလက်ထောက် မြို့တော်ဝန် ဇီဇင်စွန်း (Xie Xinsong) တို့ ဖြစ်ကြသည်။²⁵ ၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၆ မတ်လအတွင်း တရုတ်၏ ပြည်နယ်များအကြား အကျင့်ပျက် ခြစားမှုကြောင့် ထုတ်ပယ်ခံရသည့် အစိုးရ တာဝန်ရှိသူ အရေအတွက်မှာ ယူနန်က (၉၀၄) ဦးရှိပြီး အများဆုံးဖြစ်သည်။²⁶ သန့်စင်ရေးအတွက် ယူနန်တွင် လူအမြောက်အများ ထုတ်ပယ်ခံရမှုသည် ပြည်နယ်၏ မြန်မာမြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များနှင့် ဆက်ဆံရေးအပေါ် တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိပါ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဒေသအာဏာပိုင်များအတွက် ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးဆက်များအား သတိပေးမှုတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယူနန်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူ တစ်ဦးက “သမ္မတရီ လက်ထက်မှာ ဗဟိုအစိုးရကို ဆန့်ကျင်လုပ်ဆောင်တာဟာ နိုင်ငံရေးအရ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေတာတင် မကဘူး အပြင်မှာ တကယ်ကို သတ်သေကြတာပဲ”ဟု မှတ်ချက်ချသည်။

တရုတ်ပြည်တွင်း နိုင်ငံရေးအပေါ် ရှိ၏အကြွင်းမဲ့ အာဏာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့အပေါ် တင်းကြပ်စွာ လမ်းညွှန်မှုတို့ကြောင့် ယူနန်သည် ဘေဂျင်းနှင့် မြန်မာအကြား ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ ၎င်း၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသတိထားပြီး ပိုမိုနာခံလာသည်။ ယူနန်ရှိ အချို့က တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအပေါ် စာနာလျက်ရှိပြီး ၎င်းတို့အား အထောက်အကူ ပေးလျက်ပင် ရှိနေသေးသော်လည်း ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများကမူ နိုင်ငံရေးအရ အလွန်အန္တရာယ် ကြီးသောကြောင့် ဘေဂျင်း၏ ညွှန်ကြားချက်များအား သိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ တမင်သက်သက်ဖြစ်စေ လစ်လျူရှုခြင်းမျိုး သိသိသာသာ လျော့နည်းသွားသည်။ ယူနန်၏ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအပေါ် အထောက်အကူ ပေးခြင်းနှင့်

သက်ဆိုင်၍ မရေရာ မသေချာမှုများ ရှိလာပါက လေ့လာဆန်းစစ်သူများ အနေနှင့် ပိုမိုသတိပြုသင့်ပါသည်။ ၎င်းတို့အနေနှင့် ယူနန်သည် ဘေဂျင်းအား ဆန့်ကျင်လုပ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကြားမှအချောင်ခံရခြင်း ဟုတ်မဟုတ် အနည်းဆုံး မေးခွန်းထုတ်သင့်သည်။ လွယ်ကူစွာ ငြင်းချက်ထုတ်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးသည့်အတွက် ဤနားလည်မှု အလွဲသည် ဘေဂျင်းအတွက် အဆင်ပြေစေပါသည်။

တရုတ်၏ စီးပွားရေး အကျိုးမြတ်များ

စီးပွားရေးအရ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ တရုတ်၏ အကျိုးအမြတ်များသည် ကချင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့ရှိ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် အများဆုံး ဆက်စပ်နေပါသည်။ အဆိုပါ ပြည်နယ်တစ်ခုစီတွင် တရုတ်က အရေးပါသည့် ရေအားလျှပ်စစ်ဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ထားပြီး အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ဒေါ်လာ (၃.၆) ဘီလီယံ တန်ဖိုးရှိ မြစ်ဆုံရေကာတာနှင့် ဆောက်လုပ်ရန်ရှိသည့် ဒေါ်လာ (၆)ဘီလီယံ တန်ဖိုးရှိ မိုင်းတုံ ရေအားလျှပ်စစ် အဆောက်အအုံတို့ ပါဝင်သည်။ တရုတ်အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီ (China National Petroleum Company)က တည်ဆောက်သည့် တရုတ်၏ မဟာဗျူဟာမြောက် ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းသည် ရှမ်းပြည်နယ်ကို ဖြတ်သန်းသွားပြီး ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာ ကချင်ပြည်နယ် အရှေ့တောင်ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ် အနောက်မြောက်ပိုင်း ဒေသများနှင့် နီးကပ်စွာ တည်ရှိပါသည်။²⁷ ကချင်ပဋိပက္ခကြောင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ဒါးပိန်ရေကာတာအား နှစ်နှစ်ကျော်ကြာအောင် အတင်းအကြပ် ရပ်နားခိုင်းခဲ့သည်။²⁸ သဘာဝ သယံဇာတ လုပ်ငန်းများအတွက် တရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကြောင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်များအတွင်း တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များနှင့် ဗဟိုအစိုးရအကြား စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များ ခွဲဝေမှုအပိုင်းတွင် ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်း အများစုအား နေပြည်တော်နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ မကျေနပ်ချက်များအား ပိုမိုကြီးထွားစေပြီး လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခကို မီးထိုးပေးသလို ဖြစ်စေပါသည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အများစုက မိမိတို့ ပိုင်နက်ဒေသများအတွင်း ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ အကြွင်းမဲ့ အုပ်ချုပ်သူများ ဖြစ်ကြပြီး မိမိတို့ နယ်မြေအတွင်း ဗဟိုအစိုးရ၏ တရားဝင် ဖြစ်တည်မှုကို စိန်ခေါ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ခြောက်ဆယ်ကျော် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

တရားဝင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသာမက မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းတွင် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် တရုတ်ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများအကြား တရားမဝင်နှင့် တစ်ခါတရံ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှု အမြောက်အများရှိသည်။ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများမှာ အများဆုံး တွေ့ရသည့် နှစ်ဖက်အကျိုးတူ လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ကြသည်။ တစ်ခါတရံတွင် အချို့ တရုတ်ကုမ္ပဏီများအား နှစ်ဖက်တိုင်းရင်းသားများက ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ဥပမာ ယူနန်ဂျင်းချမ်းအုပ်စု (Yunnan Jingcheng Group)။²⁹

မြစ်ဆုံကျရုံးမှ အပြီးတွင် တရုတ်နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများသည် တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး ပျက်စီးရခြင်းအတွက် မိမိတို့အပေါ် အပြစ်တင်ခံရမှုအတွက် ပိုမိုစိုးရိမ်လာကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်ဗဟိုအစိုးရ၏ မူဝါဒများအား ပိုမိုလိုက်နာ လာကြသည်။ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများ၏ သတိပြု ဆင်ခြင်နေရသည့် အခြေအနေသည် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သည်များက မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအပေါ် အထောက်အပံ့များ ထိထိရောက်ရောက် ပံ့ပိုးနေမှုများအား မလျော့ပါးစေနိုင်သလို တားဆီးရာလည်း မရောက်ပါ။ ကောလဟာလ အမြောက်အများ ပျံ့နှံ့ထွက်ပေါ်နေသော်လည်း မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအပေါ် တရုတ်တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုနှင့် ဒေသခံများ၏ ပစ္စည်းကိရိယာ အထောက်အပံ့ ပမာဏကို ဆန်းစစ်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ ယူနန်ရှိ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ကချင်နှင့် ကိုးကန့်ပဋိပက္ခ ကာလအတွင်း တရုတ်နိုင်ငံသားများက တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအား တရုတ်ပိုင်နက် နယ်မြေများအတွင်း ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့် ပြုခဲ့ကြပြီး စစ်ရေးအရ ဆုတ်ခွာလာချိန်တွင်လည်း တရုတ်နိုင်ငံအတွင်း လက်ခံထားခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်မှုများအား ယူနန်များအပေါ် “တရုတ်၏ အထောက်အပံ့”အဖြစ် အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူနိုင်သော်လည်း တရုတ်ပိုင်နက် နယ်မြေများအတွင်း သွားလာခွင့် ပြုမှုများသည် အများအားဖြင့် ဘေဂျင်း၏ ခွင့်ပြုချက် သို့မဟုတ် နားလည်မှုဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်မှုများအား ဂြိုဟ်တုသို့မဟုတ် ဒေသခံ မျက်မြင်သက်သေများအားဖြင့် မှတ်တမ်းယူထားရန် အလွန်လွယ်ကူပြီး ငြင်းဆိုရန် ခက်ခဲစေမည်ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ပုဂ္ဂလိကပိုင်းမှ စီးပွားရေး အထောက်အကူများသည် အပြစ်တင်ခံရမှု နည်းပါးပြီး အလွန်ရေးပါ အရာရောက်ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ယုချမ်းအုပ်စုနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအပေါ် ၎င်း၏များပြားသည့် ဘဏ္ဍာငွေ အထောက်အပံ့သည် စံပြ ဥပမာတစ်ခုဖြစ်သည်။

လက်ရှိအချိန်တွင် ရာဇဝတ်မှုအတွက် စစ်ဆေးမေးမြန်း ခံနေရသော ယုချမ်းအုပ်စုသည် ပုဂ္ဂလိကပိုင် တရုတ်ငွေကြေး ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်ပြီး အသက်(၃၄)နှစ်အရွယ် အမ်းဟိုပြည်နယ်မှ တရုတ်နိုင်ငံသား ဒင်နင်း (Ding Ning) က ထူထောင်ခဲ့ပါသည်။ နည်းပညာ ကုမ္ပဏီတစ်ခုအဖြစ် ထူထောင်ခဲ့သည့် ယုချမ်းသည် ၂၀၁၂ တွင် ၎င်း၏ပုဂ္ဂလိက အစုရှယ်ယာ လုပ်ငန်းကို စတင်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၃ တွင် ၎င်း၏လက်ခွဲလုပ်ငန်းများ အားလုံးကို စုစည်းကာ ယုချမ်းအုပ်စု ဖြစ်လာသည်။ ၎င်း၏အကြီးဆုံး ငွေကြေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်သော အွန်လိုင်းငွေကြေး အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ရာ နေရာဖြစ်သော အီးဇူဘော (EZUBao) အား ၂၀၁၄ တွင် စတင်ခဲ့ပြီး တရုတ်နိုင်ငံတွင်း ပိုင်ဆိုင်မှု အချင်းချင်း အွန်လိုင်းတွင် အရောင်းအဝယ် ပြုလုပ်ရာ အကြီးဆုံး နေရာဖြစ်လာသည်။³⁰ အီးဇူဘော (EZUBao) သည် ပွန်ဒီ (Ponzi)စနစ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများထံမှ ငွေများအား အတိုးကြီးကြီးနှင့် ချေးယူပါသည်။ ၎င်းစတင်ခဲ့သည့် ၂၀၁၄ ဇူလိုင်လမှ ရာဇဝတ်မှုအတွက် စစ်ဆေးမေးမြန်းခံရချိန် ၂၀၁၅ ဒီဇင်ဘာလအထိ အီးဇူဘော (EZUBao) သည် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ ကိုးသိန်းထံမှ ယွမ်(၅၀) ဘီလီယံကျော် သို့မဟုတ် ဒေါ်လာ (၇.၅) ဘီလီယံခန့် ရရှိခဲ့သည်။³¹

မြန်မာအစိုးရ၏ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုကို ခံနေရသည့် မြန်မာပြည်တွင် အခြေချ နေထိုင်ပြီး လက်နက် ကိုင် တိုက်ပွဲဝင်နေသူ ဟန်လူမျိုးများအား အကူအညီ ပေးပါရန် MNDA က ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ တရုတ်များထံ စတင်အသနားခံသည့် ၂၀၁၅ အစောပိုင်းတွင် ယုချမ်းအုပ်စုသည် မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် အီးဇူဘော (EZUBao) စတင်ကတည်းက ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်မှု အမြောက် အများ စုဆောင်းနိုင်ခဲ့သူ ဒင်နင်း (Ding Ning) သည် ကိုးကန့်ကိစ္စတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ စိတ်ဝင်စားခဲ့ပြီး ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပြောဆိုချက်ဖြင့် ယွမ်ဆယ်သန်းကို MNDA သို့ တကြိမ်တည်းဖြင့် ပေးလှူခဲ့ပြီး ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် မတောင်းဆိုခဲ့ပါ။ မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ တရုတ်အရေး လေ့လာသူ များနှင့် ဒေသခံ တိုင်းရင်းသားများ၏ အဆိုအရ ဒင်နင်း (Ding Ning) သည် MNDA မှတဆင့် လက်နက် ကိုင် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ ခြောက်ဖွဲ့စလုံးနှင့် ဆက်ဆံရေးကို လျှင်မြန်စွာ ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပြီး အားလုံးကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ခဲ့သည်။

ယုချမ်းအုပ်စု၏ မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် သိသာထင်ရှားသည့် ဆက်ဆံရေးရှိသည့် အဖွဲ့မှာ UWSA ဖြစ်သည်။ UWSA ခေါင်းဆောင်များက ယုချမ်းအုပ်စုထံမှ ၂၀၁၅တွင် ရရှိခဲ့သည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ထောက်ပံ့မှုမျိုးမှာ အဖွဲ့၏ သမိုင်းတွင် ယခင်တကြိမ်တခါကမှ မရှိခဲ့ဖူးပါဟု ဆိုပါသည်။ ငွေကြေးအရ ပြောရမည်ဆိုလျှင် ယုချမ်းအုပ်စု၏ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ထုတ်ပြန်ချက်အရ အဖွဲ့၏ နိုင်ငံရပ်ခြား လက်ခွဲကုမ္ပဏီသည် UWSA နှင့် သဘောတူညီချက်တစ်ရပ် ရရှိခဲ့ပြီး “ဝ”ဒေသတွင် စုစုပေါင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ယွမ် (၄၀) ဘီလီယံ အထိ ရရှိရန် ရည်မှန်းထားသည့် အရှေ့တောင်အာရှ လွတ်လပ်သည့် ကုန်သွယ်ရေးဇုန်တစ်ခု ထူထောင် ရန်နှင့် အထူးကုန်သွယ်ရေး ဘဏ်တစ်ခုဖြစ်သည့် အရှေ့တောင်အာရှ ယူနိုက်တက် အပါအဝင် ဖြစ်သည်။³² တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအတွင်း UWSA ခေါင်းဆောင်များက အဆိုပါ လုပ်ငန်းနှစ်ခုအား အတည်ပြု ပြောဆိုခဲ့သော်လည်း ယုချမ်းအုပ်စုအား ရာဇဝတ်မှုအတွက် စစ်ဆေးမေးမြန်း ခံရချိန် ၂၀၁၅ ဒီဇင်ဘာလတွင် အဆိုပါ လုပ်ငန်းများအား စတင်ရပ်နားထားခဲ့ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံရှိ ယုချမ်းအုပ်စု၏ ဘဏ်စာရင်းမှ တရားမဝင် ရရှိငွေ ယွမ်(၅၀)ဘီလီယံအနက် အများစုမှာ ပျောက်ဆုံးနေခဲ့ပြီး တရုတ်သတင်းဌာနများအနက် အများစုကလည်း ကျိုင်းဇင်း (Caixin) မဂ္ဂဇင်းက “တရုတ်ပြည်ရှိ ခိုင်မာသည့် သတင်းအရင်းအမြစ်များ”အား ကိုးကားပြီး ပြောဆိုသည်မှာ ယုချမ်းအုပ်စု၏ ရန်ပုံငွေ အများစု မှာ မြန်မာထံ စီးဝင်သွားခဲ့သော်လည်း ပမာဏ အတိအကျကိုမူ မသိရှိရဟု ဆိုပါသည်။³³ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု အမြောက်အများ ပြုလုပ်ခဲ့ရာတွင် ယုချမ်းသည် UWSA အတွက် လက်နက်ရောင်းဝယ်ရေးနှင့် ကြေးစား တပ်သားများအတွက် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။

ယုချမ်းအုပ်စုက UWSA ရှိ မိမိတို့၏ ငွေကြေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှာ တရုတ်အစိုးရ၏ “ရပ်ဝန်းတစ်ခု လမ်းကြောင်းတစ်သွယ်” (One Belt One Road) စဉ်းလုပ်ဆောင်မှုအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်စေ ကြောင်း ပြောကြားကြသည်။ အုပ်စု၏ ရည်ရွယ်ချက် အပြည့်အစုံမှာ အရှေ့တောင် အာရှအပေါ် တရုတ်၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးရာ ဗဟိုချက် ဖြစ်လာအောင် “ဝ”ဒေသအား ပြောင်းလဲရန်ဖြစ်သည်။³⁴ လူအများစု၏ သဘောထားလည်းဖြစ်ပြီး ယုံကြည်ရလောက်သည့် မဂ္ဂဇင်းဖြစ်သော ကျိုင်းဇင်း (Caixin) ကလည်း ယုချမ်း အုပ်စုသည် အမှန်တကယ်တွင် မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များကို အသုံးပြုပြီး တရုတ်ပြည်တွင်းမှ တရားမဝင် စုဆောင်းရရှိထားသော ရန်ပုံငွေများအား ခဝါချနေခြင်းဖြစ် ကြောင်း ထောက်ပြပါသည်။³⁵ UWSA၏ ငွေမည်းခဝါချမှုများကို ထိုင်းနှင့်စင်ကာပူ လမ်းကြောင်းတို့မှ တဆင့် အများဆုံး လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ယုချမ်းအုပ်စု၏ တရားမဝင် ရန်ပုံငွေ အများစုကို ယခုတိုင် ရှာဖွေ မတွေ့ရှိရသေးခြင်းနှင့် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းနိုင်ခြင်း မရှိသေးသောကြောင့် ငွေများအား UWSA နှင့် တိုင်းရင်း သား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ အပါအဝင် နိုင်ငံရပ်ခြား နေရာများထံ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခဲ့သည်ဆိုသော အယူအဆကို ထောက်ခံသလို ဖြစ်စေပါသည်။ ထိုအချက်ကြောင့် မိမိတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများအား အကာ အကွယ်ပေးရန် လိုအပ်သည့်အလျောက် ယုချမ်းသည် ငွေကြေးသာမက လက်နက်နှင့် ကြေးစားတပ်သား

များကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးရန် စိတ်ဝင်စားကြောင်း ညွှန်ပြနေသည်။ ကနဦး ခန့်မှန်းချက်များအရ ယူချမ်း၏ ငွေကြေးအထောက်အပံ့သည် ဒေါ်လာသန်း ဆယ်ဂဏန်းပေါင်း မြောက်များစွာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း ယူချမ်းအုပ်စု၏ မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းတွင် လုပ်ဆောင်ချက်များက တရုတ်၏ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအပေါ် ထောက်ပံ့နေကြောင်း အယူအဆကို မီးမောင်းထိုးပြရန် အကောင်းဆုံး ရှင်းလင်းချက် ဖြစ်ပါသည်။ ယူချမ်းအုပ်စုသည် တရုတ်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက် သို့မဟုတ် အနိမ့်ဆုံး အနေနှင့် နားလည်မှုဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဟုတ်မဟုတ် ရှင်းလင်းစွာ မသိရှိရပေ။ ရာဇဝတ်မှု အတွက် စစ်ဆေးမေးမြန်း ခံရချိန် မတိုင်မီက ယူချမ်းအား တရုတ်ပြည်၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တီထွင်မှု အပိုင်းတွင် ပြိုင်ဘက်မရှိ ထူးချွန်သူဖြစ်ကြောင်း ချီးကျူးခံရပြီး ၎င်း၏ကြော်ငြာများကိုလည်း တရုတ်ဗဟို ရုပ်မြင်သံကြားကွန်ယက် (CCTV) တွင် အမြောက်အများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထုတ်လွှင့်ခဲ့ပါသည်။ ယူချမ်းက လွတ်လပ်စွာ ကုန်သွယ်ရေးဇုန်နှင့် အရှေ့တောင်အာရှ ယူနိုက်တက်တို့ ပါဝင်သည့် UWSA နှင့် မိမိတို့အကြား ရရှိခဲ့သည့် သဘောတူညီချက်အား တရုတ်၏ “သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများ”က ခွင့်ပြုပေး ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ အလားတူ ယူချမ်းအုပ်စုက မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် ပြည်သူ့လက်နက်ကိုင် ဌာနအား ၂၀၁၅ တွင် ထူထောင်ခဲ့ပြီး ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားအား ဘင်ဂူနှင့် အန်းဟွီပြည်နယ်တို့မှ ဒေသခံ ပြည်သူ့ လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော် အရာရှိများ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။³⁶ အဆိုပါ အစိုးရဌာနများနှင့် တာဝန် ရှိသူများသည် တရုတ်အစိုးရ တစ်ရပ်လုံးအား ကိုယ်စားပြုခြင်း မရှိပဲ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ကိုယ်တိုင်ကျရုံးမှု ကို ဦးတည်စေခဲ့သည့် ယူချမ်းအုပ်စု၏ လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ၎င်းတို့အကြား လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ဆိုင်ရာ အမြန်အလှန် တိုက်ခိုက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

ယူချမ်းအုပ်စုသည် တရုတ်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက် သို့မဟုတ် အနိမ့်ဆုံး အနေနှင့် နားလည်မှုဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဟုတ်မဟုတ် ရှင်းလင်းစွာ မသိရှိရပေ။

အဓိက တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ

ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် တရုတ်၏ စိတ်ပါဝင်စားမှုသည် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် အပါ အဝင် တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်တလျှောက်ရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များပေါ်တွင် ပိုပြီးအလေး သာပါသည်။ ကရင်၊ ချင်း၊ မွန်စသည့် မြန်မာပြည် အောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များ အပေါ်တွင်မူ ဂရု ပြုမှု အလွန်နည်းပါသည်။ မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းရှိ အဖွဲ့များ အနက်မှ အေအိုင်အေနှင့် UWSA တို့သည် ၎င်းတို့၏ လက်နက်ကိုင်အင်အား အရွယ်အစား၊ တရုတ်နှင့် နယ်မြေနီးစပ်မှု၊ တိုင်းရင်းသားချင်း နီးနွယ်မှု တို့ကြောင့် တရုတ်၏ ဦးစားပေး အဖွဲ့များ ဖြစ်ကြသည်။ အရိုးရှင်းဆုံး ပြောရလျှင် ၎င်းတို့တွင် နယ်စပ် တလျှောက် မငြိမ်သက်မှုကို ဖန်တီးနိုင်သည့် စွမ်းရည်များ ရှိကြသည်။ အခြားအဖွဲ့များအနက် မိုင်းလား တပ်မတော် သို့မဟုတ် အမျိုးသား ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ် တပ်မတော်-ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်း (NDAA-ESS) သည် အစဉ်အလာအရ အင်အားသာလွန် ကြီးမားသည့် UWSA ၏ ကိုယ်ပွားအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ အဖြစ် ရှုမြင်နိုင်ပြီး ၎င်း၏နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေးမဟာဗျူဟာများသည်လည်း “ဝ”တို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်ပြီး တူညီသည်။ တရုတ်နှင့် ကိုးကန့်တို့၏ တိုင်းရင်းသားချင်း ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှု၊ သုံးဖွဲ့စလုံးနှင့် ကေအိုင်အေ၊ UWSA တို့၏ ဆက်ဆံရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်မှု ယေဘုယျ အခြေအနေတို့အပေါ် ၎င်းတို့၏ နှောင့်ယှက်နိုင်သည့်စွမ်းရည် စသည်တို့ကြောင့် ယခင်အင်န်စီအေတွင် ချန်လှပ်ခံခဲ့ရသည့် MNDA၊ ရခိုင်တပ်မတော်နှင့် တအာင်းလွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော် စသည့်အဖွဲ့ သုံးဖွဲ့အား တရုတ်က အနီးကပ် စောင့်ကြည့်နေပါသည်။ အထက်ဖော်ပြခဲ့သည့် အဖွဲ့ခြောက်ဖွဲ့အပြင် ရှမ်းပြည်တပ်မတော် မြောက်ပိုင်းနှင့် ရှမ်းပြည်တပ်မတော်တောင်ပိုင်း (ရှမ်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ကောင်စီဟုလည်းခေါ်သည်) တို့သည် ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း နယ်စပ်၏ တောင်ဖက်ပိုင်း ပိုကျသည့် ဒေသ များတွင် ရှိနေကြသော်လည်း ၎င်းတို့သည်လည်း တရုတ်ပြည်အတွက် ပြဿနာ ရှိနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေး ရပ်တည်ချက်များ၊ အထူးသဖြင့် အင်န်စီအေကို လက်ခံပြီး အစိုးရ၊ စစ်တပ်နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် ရှိ/မရှိ စသည်တို့သည် မည်သည့်နည်းနှင့်ဖြစ်စေ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ အကြား နိုင်ငံရေးအရ စည်းလုံးညီညွတ်မှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်နိုင်သောကြောင့် တရုတ်အတွက် တည့်သွင်းစဉ်းစားစရာဖြစ်သည်။³⁷

ကေအိုင်အေ

ညီညွတ်သော တိုင်းရင်းသားများ ဖက်ဒရယ်ကောင်စီ (UNFC) ၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည့်အလျောက် မြန်မာပြည် မြောက်ပိုင်းတွင် ကေအိုင်အေသည် အဓိက အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ကေအိုင်အေ နယ်မြေသည် အဓိကအားဖြင့် တရုတ်ယူနန်နယ်၏ ရွှေလီနှင့် ဘောင်ရှမ်းခရိုင်များနှင့် ထိစပ်နေပြီး ၎င်း၏လိုင်ဇာ ဌာနချုပ် သည် တရုတ်-မြန်မာနယ်စပ် တရုတ်ဖက်မှ ယင်ဂျင်းမြို့နယ် အနီးတွင် တည်ရှိသည်။ မြန်မာဖက်ခြမ်းမှ ကချင်များသည် တရုတ်ကချင် (ဂျိမ်းဖေါ)တို့နှင့် တိုင်းရင်းသားချင်း နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်ပတ်သက်နေကြ သည်။ တရုတ်ကချင် ညီရင်းကိုများထံမှ ကေအိုင်အေ ရရှိနေသော နိုင်ငံရေးနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ

အထောက်အပံ့များသည် အခြားတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အများဆုံး ဖြစ်နိုင်သည်။ လူမှုဘဝ တည်ငြိမ်မှု ရရှိရေးအတွက် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများက တိုင်းရင်းသား လူနည်းစု အဖွဲ့များအား နှစ်သိမ့်ရန် အားသန်ကြသောကြောင့် အထက်ဖော်ပါ များပြားသည့် အထောက်အပံ့သည် တရုတ်တွင် အရေးပါသော နိုင်ငံရေး တိမ်းညွတ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ကချင်ပြည်နယ်သည် ကျောက် စိမ်း၊ သစ်၊ ရေအားလျှပ်စစ်နှင့် ဓါတ်သတ္တုစသည့် သဘာဝ သယံဇာတများ ဂုဏ်ယူဖွယ် ကောင်းလောက် အောင် ကြွယ်ဝသောကြောင့် တရုတ်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သယံဇာတ ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အကျိုးတူလုပ်ငန်း အမြောက်အမြားကို ပေါ်ထွက်လာစေသည်။ ထိုအချက်ကြောင့် တရုတ်ဒေ သံနှင့် စိတ်ပါဝင်စားသူ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့များအတွက် ကေအိုင်အေအား အထောက်အကူနှင့် အကာအကွယ် ပေးခြင်းဖြင့် အကျိုး အမြတ် ရရှိစေသည်။ ထိုအချက်ကြောင့် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော ပဋိပက္ခအတွက် ကြားဝင်ဆောင်ရွက် ပေးရန်နှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်အောင် ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ပေးရန် တရုတ်က ကေအိုင်အေနှင့် နီးကပ်သည့် ဆက်ဆံရေးကို ဆက်လက်ထိန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အဖွဲ့ခြောက်ဖွဲ့အနက် တရုတ်၏ သံသယများမှာ ကေအိုင်အေအပေါ် အမြင့်ဆုံး ဖြစ်သည်။ UNFC ရှိ ကေအိုင်အေ၏ ခေါင်းဆောင်မှု အနေအထားနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် မရှိမဖြစ် သော ၎င်း၏အခန်းကဏ္ဍတို့ကို တရုတ်က အသိအမှတ် ပြုသော်လည်း ၎င်း၏ကေအိုင်အေအပေါ် သဘောထားမှာ အချက်အလက် များစွာအပေါ် မူတည်ပြီး အရောင်ပြောင်းနေပါသည်။ ကေအိုင်အေသည် ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း တရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအပေါ် အစဉ်တစိုက် ထောက်ခံနေခြင်းမျိုး မရှိပါ။ “ကချင်လူမျိုးများ၏ အရေးကြောင့်”ဟု ကိုးကားပြီး ကေအိုင်အေသည် တရုတ်၏ မြစ်ဆုံဆည် စီမံကိန်း အား ဆန့်ကျင်ခဲ့ပါသည်။³⁸ မိမိတို့၏ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်ဖြစ်မှု၊ ကချင်လူမျိုးများ အနောက်နိုင်ငံများ တွင် ပျံ့နှံ့နေထိုင်မှု၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျပန်ကျူးကျော်မှုကို တိုက်ထုတ်ရာတွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၊ ယူကေတို့နှင့် အတိတ်က ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှု စသည်တို့ကို အခြေခံ၍ ကချင်လူထုနှင့် ကေအိုင်အေတို့သည် အနောက်နိုင်ငံများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နီးကပ်သည့် ဆက်ဆံရေးကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်း ထားပါသည်။³⁹

ကချင်ကိုယ်စားလှယ်များ ဝါရှင်တန်သို့ သွားရောက်ပြီး မိမိတို့ အရေးအတွက် အမေရိကန်၏ အထောက်အပံ့ကို ရှာဖွေခဲ့ကြခြင်းကြောင့် ယခင်နှစ်များစွာ ကတည်းက တရုတ်၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှု မြင့်တက် လာပြီး ကချင်၏ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုနှင့် ဆက်နွှယ်နေမှုများအပေါ် တရုတ်က စိုးရိမ်လာခဲ့သည်။ အထင်ရှားဆုံး သွားရောက်လည်ပတ်မှု တစ်ခုမှာ ကေအိုင်အေ ဒုတိယ စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ဆွမ်လွတ် ဝွမ်မော်၏ ၂၀၁၄ ဇပြီ ခရီးစဉ်ဖြစ်ပြီး အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ သည်။⁴⁰ ၂၀၁၃ တွင် ကုလသမဂ္ဂ၊ ယူကေ၊ တရုတ်တို့နှင့်အတူ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအား လေ့လာ သူအဖြစ် ကေအိုင်အေက အဆိုပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုနေရာအား မိမိနှင့် ကုလသမဂ္ဂတို့အတွက် သီးသန့် လျာထားသည့် အခွင့်ထူးခံ နေရာတစ်ခုအဖြစ် တရုတ်က ရှုမြင်ပါသည်။⁴¹ ထိုအဆိုပြုချက်အပေါ် တရုတ်၏ အမြင်သဘောထားမှာ “ကချင်ပြဿနာအား နိုင်ငံတကာ ပြဿနာဖြစ်အောင်” ပြုလုပ်ရန် တိုက်ရိုက် ကြိုးပမ်းမှု တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး တရုတ်၏ နယ်စပ်ဒေသတွင် အမေရိကန် လာရောက်ရန် အစပျိုး လုပ်ဆောင်မှု တစ်ခုအဖြစ်သာ ရှုမြင်သည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု ပါဝင်လာမှုအပေါ် တရုတ်၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုကို သဘောပေါက် နားလည်လာသည့် နောက်ပိုင်းတွင် တရုတ်နှင့် မြန်မာစစ်တပ် ဆက်ဆံရေးတွင် တရုတ် အား ခွဲထုတ်ရန်နှင့် တရုတ်၏ ထောက်ခံမှုကို ပိုမိုရရှိရန်အတွက် ကေအိုင်အေသည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအား မြန်မာစစ်တပ်နှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်နေပုံပေါက်အောင် ကြိုးစားပုံဖော်လာခဲ့သည်။⁴² ထိုသို့တသမတ်တည်း ရပ်တည်မှု မရှိခြင်းနှင့် အမျိုးမျိုး ကစားနေခြင်းတို့အား ကေအိုင်အေအပေါ် ယုံကြည်အားကိုး၍ မရသည့် အထောက်အထားအဖြစ် တရုတ်က ရှုမြင်ပါသည်။

ကေအိုင်အေအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ သဘောထား ကွဲလွဲမှုကလည်း တရုတ် အတွက် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေသည်။ အစိုးရနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး လိုအပ်သည့် သဘောတူညီချက် များ ရယူလိုသည့် သဘောထား အလယ်အလတ်ရှိသည့် အဖွဲ့နှင့် “လွတ်လပ်ရေး” သို့မဟုတ် ကိုယ့် ကြမ္မာကိုယ် ဖန်တီးရေးသည် အဆုံးစွန်သော ရည်မှန်းချက်သာ ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောထား တင်းမာ သော အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့စလုံး ကေအိုင်အေထဲတွင် ရှိနေပါသည်။ အဆိုပါ အနေအထားသည် ကေအိုင်အေ၏ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး မဟာဗျူဟာ၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်သာဖြစ်ပြီး တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့မှုများအရ ဘေဂျင်းကြိုတွေ့နေရသည့် တိဗက်နှင့် အုပ်ဟာခွဲထွက်ရေး အကြပ်အတည်းများကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အဆို ပါ မဟာဗျူဟာကို တရုတ်က အယုံအကြည် မရှိပါ။ ရန်ကုန်ရှိ မြန်မာတာဝန်ရှိသူများ၏ အဆိုအရ ကေအိုင်အေ အဖွဲ့တွင်း သဘောထား ကွဲလွဲမှုသည် ၂၀၁၄ နှင့် ၂၀၁၅ အင်န်စီအေအတွက် တွေ့ဆုံညှိနှိုင်း မှုများအတွင်း ကေအိုင်အေ၏ မတည်ငြိမ်သည့် ရပ်တည်ချက် သဘောထားကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ကေအိုင်အေ ၏ အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းရေးခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ဝွမ်မော်၏ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး အခွင့်အာဏာကို ထိခိုက် စေပါသည်။ တရုတ်အတွက်မှာမူ ကေအိုင်အေသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် သဘောတူညီချက်များ အတွက် ခံယူချက် သဘောထား တသမတ်တည်း မရှိကြောင်း ထင်ရှားစေသည်။

ဘေဂျင်းနှင့် ယူနန်ရှိ လေ့လာသူများ၏ အဆိုအရ ကေအိုင်အေ၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် UNFC သည် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် အချိန်ဆွဲသည့် အလေ့အထ ရရှိလာကြောင်း ထင်ရှားစေခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော မြန်မာစစ်တပ်၏ အဓိက တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် မကျေနပ်ချက်များနှင့် အထွေထွေ မယုံကြည်မှု အခြေအနေများကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရသည်။ သို့သော်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး အပေးအယူများ မလွဲသာ မရှောင် သာ လိုအပ်လာမည် ဖြစ်သည့်အလျောက် ကေအိုင်အေ အပါအဝင် အဖွဲ့များ အနေနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု အတိုင်းအတာ မည်မျှရှိကြောင်း တရုတ်အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများအတွက် မေးခွန်းထုတ်စရာဖြစ်သည်။ တရုတ်အတွက် ဒွိဟဖြစ်နေသော ကေအိုင်အေ၏ သဘောထား ရပ်တည် ချက်သည် ယခင်ဆွေးနွေးခဲ့ဖူးသည့်အတိုင်း မကြာမီ ကာလအတွင်း ပြီးပြည့်စုံသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို မရရှိ နိုင်ဟူသော ခန့်မှန်းချက်ကို ပိုမိုခိုင်မာစေပါသည်။ ထို့ကြောင့်ကေအိုင်အေနှင့် UNFC အား အပေးအယူ လုပ်ရန် တိုက်တွန်းခြင်းသည် တရုတ်အတွက် မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူးမှ မရှိသော်လည်း အပြောင်းအလဲ မြန်ဆန်မှုအပေါ် သံသယနှင့် အဆုံးအစွန် ရည်မှန်းချက်တို့မှာ တရုတ်တွင် အစိုးရနေပြီဖြစ်သည်။

UWSA

UWSA သည် လွတ်လပ်ရေးကို မတောင်းဆိုသော်လည်း လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ပြနိုင်သည့် နိုင်ငံရေး နှင့် နယ်မြေဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက် သုံးရပ်ကို ရယူလိုပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ အဆင့်မြင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး၊ လက်ရှိထိန်းချုပ်ထားရာ မြောက်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းရှိ နယ်မြေများ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ဒေသမှ တိုင်းရင်းသားပြည်နယ် တစ်ခုအဖြစ် အဆင့်မြင့်တင်ရေးတို့ဖြစ်သည်။⁴³ “ဝ”ဒေသတွင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ သူများ၏ အဆိုအရ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှစ၍ အစိုးရနှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားနေခြင်း မရှိသောကြောင့် အပစ်အခတ် ရပ်စဲခြင်း ဆိုသော စကားရပ်သည် မိမိတို့နှင့် မသက်ဆိုင်ဟု သဘောထားပြီး UWSAသည် အင်န်စီအေကို လက်မှတ်ထိုးပါ။ အင်န်စီအေအား အဆိုမပြုခင် ၂၀၁၁ ကတည်းက UWSA က အဆင့်သုံးဆင့်ပါ နှစ်ဖက် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်အား ပိုမိုလိုလားကြောင်း ဦးသိန်းစိန် အစိုးရနှင့် တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းစဉ် ပြောကြားခဲ့သည်။ ကနဦး ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီမှု အဆင့်နှစ်ဆင့်ဖြစ်သော ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး ဆွေးနွေးမှုသည် မိမိ အတွက် နောက်ပြန်သွားခြင်း တစ်ရပ်သာ ဖြစ်သည်ဟု UWSA က ယုံကြည်ပါသည်။ UWSA ရှိ သဘော ထား တင်းမာသူများက လက်ရှိတွေ့ဆုံ ညှိနှိုင်းလျက်ရှိသော အနာဂတ်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ အား နေပြည်တော်ရှိ ဗဟိုအစိုးရက ထပ်မံလစ်လျူရှုမည် မဟုတ်ဆိုသည့် အချက်ကို သံသယ ရှိကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအနက် UWSA သည် တရုတ်နှင့် အနီးကပ်ဆုံး ပတ်သက်ဆက်နွှယ်နေပြီး တရုတ်ထံမှ ညှာတာထောက်ထားမှုကို အရရှိဆုံး အဖွဲ့ဖြစ်သည်နှင့်အညီ တရုတ်ပြည်ရှိ အချို့သော အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများကပင် UWS အား တရုတ်၏ “တရားမဝင် ကလေး”ဟု သဘောထားကြသည်။ လက်ရှိ UWSA တပ်မှူးဖြစ်သူ ဘောင့်ယုရှင် (Bao Youxiang) တည်ထောင်ခဲ့ သည့် “ဝ” ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရပြည်နယ် ပေါ်ထွက်လာပုံအကြောင်း လေ့လာရာတွင် ၁၉၆၀ ခုနှစ် များ အတွင်းက စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေး ကာလအတွင်း ၎င်း၏ပျောက်ကြား တပ်ဖွဲ့များက ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ပူးပေါင်း၍ UWSA ကို ထူထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။⁴⁴ UWSA ခေါင်းဆောင်များသည် ဘေဂျင်း၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက် မလိုပဲ ဆေးကုသရန်အတွက် ယူနန်ပြည်နယ် မြို့တော်အထိ လွတ်လပ်စွာ သွားရောက်နိုင်သည့် အခြားမည်သည့် အဖွဲ့ကမှ မရရှိနိုင်သော အထူးအခွင့် အရေး တစ်ရပ်ကို ယခုတိုင် ရရှိထားပါသည်။

မြန်မာပြည်တွင်းရှိ ရရန်ကျန်ရှိနေသည့် နယ်မြေဆိုင်ရာ UWSA ၏ သဘောထားအား တရုတ်က ထောက်ခံပါသည်။ တရုတ်၏ နယ်မြေအဖြစ် ရောက်ရှိရန်နှင့် မိမိအတွက် တင်းကြပ်သည်ဟု ယူဆရသည့် တရုတ်၏ ဥပဒေ စည်းကမ်းများအောက်သို့ မိမိ၏ လွတ်လပ်မှုကို ပေးအပ်ရန် UWSA တွင် လုံးဝဆန္ဒ မရှိ ပါ။ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ဒုက္ခရောက်စေမည့် အနေအထားကို ရှောင်ရှားလိုသည့်အတွက် တခါတရံ ကြိုကြား ပစ်ခတ်မှုများ ရှိတတ်သော်လည်း တရုတ်က UWSA နှင့် အစိုးရအကြား ပဋိပက္ခ ဖြစ်မည်ကို မလိုလားပါ။ တရုတ်က ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်မှ နှုတ်ထွက်ရန် UWSA ကို ဖိအားပေးမည် မဟုတ်သလို UWSA က ဆန္ဒ မရှိသည့် မည်သည့်ဖြေရှင်းချက်မျိုးကိုမှ လက်ခံယုံကြည်လာအောင် တိုက်တွန်းမည် မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ တဖက်သတ် ဖြေရှင်းမှုမျိုးသည် တည်ငြိမ်မှုမရှိ ကြာရှည်မခံပဲ အနာဂတ်တွင် မတည်ငြိမ်မှုမျိုးကိုသာ ပိုဖြစ် စေသည်ဟု တရုတ်နှင့် UWSA နှစ်ဖက်စလုံးက ရှုမြင်ပါသည်။

တရုတ်က မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြား UWSA ၏ မဟာဗျူဟာ ကျ သည့် ဦးဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍကို ထောက်ခံပါသည်။ နယ်မြေနီးကပ်မှုနှင့် သမိုင်းအစဉ်အဆက် နီးနွယ်မှု တို့ကြောင့် UWSA သည် ရှမ်းပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်းရှိ ကိုးကန့်တပ်မတော်နှင့် တရားဝင် မဟုတ်သော် လည်း အစဉ်အလာအရ မဟာမိတ် ဖြစ်နေခြင်းကို သဘောကျပါသည်။ နှစ်ဖွဲ့စလုံးက ငြိမ်းချမ်းရေး

နှစ်ဖွဲ့စလုံးက လူသိရှင်ကြား ထုတ်ဖော်
ပြောဆိုခြင်း မရှိသော်လည်း ကေအိုင်အေနှင့်
UWSA တို့သည် တဖွဲ့နှင့်တဖွဲ့ မိတ်ဖက်များ
အဖြစ်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပြိုင်ဖက်များ
အဖြစ်နှင့် သော်လည်းကောင်း ရှိကြသည်။

ဖြစ်စဉ် အပါအဝင် ကိစ္စရပ် အတော်များများတွင် မိမိတို့၏ သဘောထား ရပ်တည်ချက်များအတွက် နီးကပ်
စွာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ကြသည်။ နှစ်ဖွဲ့စလုံးက ယခင်အင်န်စီအေတွင် ချန်လှပ်ခံခဲ့ရသည့် လက်နက်ကိုင်
အဖွဲ့သုံးဖွဲ့ဖြစ်သော MNDA၊ တအာင်းလွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်နှင့် ရခိုင်တပ်မတော်တို့အား
ထောက်ခံခဲ့ကြပါသည်။ UWSA သည် ထိပ်သီးအစည်းအဝေး သုံးကြိမ်အား ပန်ဆန်းတွင် အိမ်ရှင်အဖြစ်
မေ ၂၀၁၅ ကတည်းက လက်ခံကျင်းပခဲ့ပြီး လက်နက်ကိုင် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များအကြား မိမိ၏
ဦးဆောင်မှု အခွင့်အာဏာအတွက် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အဖြစ် ကေအိုင်အေ ဦးဆောင်
သော UNFC နှင့် ယှဉ်ပြိုင်မည့် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ပေါ်ထွက်လာသည်ဟု ရှုမြင်သုံးသပ်ရပါသည်။ ကေအိုင်အေ
သည် UWSA ကို မိမိနှင့် တန်းတူဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်သည့် တစ်ခုတည်းသောအဖွဲ့ ဖြစ်နိုင်သည်။ နှစ်ဖွဲ့
စလုံးက လူသိရှင်ကြား ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မရှိသော်လည်း ကေအိုင်အေနှင့် UWSA တို့သည် တဖွဲ့နှင့်
တဖွဲ့ မိတ်ဖက်များ အဖြစ်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပြိုင်ဖက်များ အဖြစ်နှင့်သော်လည်းကောင်း ရှုမြင်ကြ
သည်။ ကေအိုင်အေ၏ အချို့အစိတ်အပိုင်းများသည် အလွန်သံသယဖြစ်ဖွယ်ရာကောင်းကြောင်း UWSA
က တစ်ခါတရံ ဝေဖန်ပြောကြားလေ့ ရှိသလို ကေအိုင်အေ အချို့ကလည်း UWSA သည် မိမိ၏ လက်ရှိ
အခြေအနေကို အလွန်အမင်း ရောင့်ရဲကျေနပ်နေကြောင်း သတ်မှတ်လေ့ရှိသည်။ ကချင်အများစုက မိမိ
တို့၏ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ရှည်ကြာသည့် တိုက်ခိုက်နေမှုများနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ UWSA ၏ တော်လှန်ရေး
သည် သဘောတရားရေးရာပိုင်း မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်ကြပြီး UWSA ၏ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း
သီးသန့်တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်တစ်ခု ဖြစ်လိုသည့် ဆန္ဒအပေါ် စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ကြရသည်။

တရုတ်အစိုးရက UWSA အပေါ် စစ်ရေးထောက်ပံ့မှုများ ပေးခဲ့ခြင်း ရှိ/မရှိ ဆိုသည်မှာ လေ့လာသူများ
အတွက် အဓိက မေးခွန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ UWSA ထဲတွင် တရုတ်ကြေးစားစစ်သား အမြောက်အများရှိ
သည်။ သို့သော်လည်း ထိုသို့ပါဝင်မှုသည် တရုတ်အာဏာပိုင်တို့ ပြုလုပ်သည့် အစီအစဉ်တစ်ရပ် မဟုတ်
ကြောင်း၊ လက်တွေ့အခြေအနေမှာ ယူနန်ရှိ ပျမ်းမျှဝင်ငွေထက် မြင့်မားသည့် လုပ်ငလစာကို UWSA က
ပေးနိုင်သည့် အတွက်သာဖြစ်ကြောင်း “ဝ” ဒေသရှိ တရုတ်ကြေးစား စစ်သားများက ရှင်းပြသည်။ UWSA
၏ အသေးစား လက်နက်များ ဥပမာ ပြောင်းချောသေနတ်များသည် တရုတ်တွင် တပ်ဆင်သည့် လက်နက်
များဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း UWSA တွင် တရုတ်ပုံစံကို အခြေခံသည့် အသေးစား လက်နက်များ
ထုတ်လုပ်သည့် လက်နက်စက်ရုံ အနည်းဆုံး နှစ်ရုံရှိသည်။ တရုတ်က UWSA ကို လက်နက်များ ထောက်ပံ့
သည်မှာသဘောတရားအရ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ထိုအဆိုကို ထောက်ခံမည့် သက်သေအထောက်အထား
မရှိပါ။

ကချင်ပြည်နယ်ကဲ့သို့ မဟုတ်ပဲ UWSA ၏ နယ်မြေများသည် သဘာဝ သယံဇာတ မပေါများပါ။
ဖွံ့ဖြိုးစွာ သံဖြူတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းသည်လည်း သံဖြူဈေး ကျသောကြောင့် မတိုးတက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း “ဝ”
ဒေသခံများက ရှင်းပြကြသည်။ UWSA သည် ဝင်ငွေအတွက် အစဉ်အလာအားဖြင့် မူးယစ်ဆေး ရောင်း
ဝယ်မှု၊ လောင်းကစား အပါအဝင် တရားမဝင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို မှီခိုနေရသည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်း
များသည် တရုတ်ပြည် ဈေးကွက်နှင့် တရုတ်ဖောက်သည်များကို ဆွဲဆောင်လျက်ရှိပြီး ဘေလင်းအတွက်
နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရာဇဝတ်မှု အမြောက်အများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ တရုတ်အာဏာ
ပိုင်များက “ဝ”၏လုပ်ရပ်များကို သည်းခံပုံရပြီး ရာဇဝတ်မှုများ တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် တရုတ်ပြည်တွင်း
တွင်သာ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကို တင်းကြပ်စွာ လုပ်ဆောင်ပါသည်။

UWSA အပေါ် တရုတ်၏ နိုင်ငံရေးအရ ထောက်ခံမှုမှာ အားကောင်းပါသည်။ သို့သော်သဘော
သဘာဝ အတိအကျနှင့် အတိုင်းအတာ ပမာဏကိုမူ သတ်မှတ်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ မြန်မာလက်နက်ကိုင်
တပ်ဖွဲ့များနှင့် UWSA အကြား ပဋိပက္ခတစ်ရပ် မဖြစ်နိုင်ဟု မဆိုနိုင်သော်လည်း တရုတ်၏ ဆန့်ကျင်မှုနှင့်
UWSA ၏ တောင့်တင်းသည့် အင်အားကြောင့် မဝေးသော အနာဂတ် ကာလအတွင်း ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပေါ်နိုင်
ချေ အလားအလာ အလွန်နည်းပါသည်။ UWSA ၏ လွတ်လပ်မှု အဆင့်အတန်း ရရှိရေး ကြိုးပမ်းမှုအပေါ်
တရုတ်အနေနှင့် လစ်လျူရှုရန် အကြောင်းတစ်ခုတရပ် မရှိသည်သာမက မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရုတ်၏ အမျိုးသား
အကျိုးစီးပွားများကို အထောက်အကူ ပေးရာတွင် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များအကြား UWSA က
သစ္စာအရှိဆုံးအဖြစ် တရုတ်က သတ်မှတ်ထားသည်။

ကိုးကန့်တပ်မတော်

အထက်ပါ အဖွဲ့များအကြား ကိုးကန့်သည် တရုတ်အတွက် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ အကောင်းဆုံး အခြေ
အနေကို ဖန်တီးသူဖြစ်သည်။ ကိုးကန့်လူမျိုးများသည် ၁၆၅၉ ခုနှစ် ကွင်းမင်းဆက်က ကူမင်းကို သိမ်းပိုက်
ချိန်တွင် ကိုးကန့်ဒေသသို့ ထွက်ပြေးရောက်ရှိလာကြသည့် မင်မင်းဆက်၏ ဟန်ဒုက္ခသည်များမှ
ဆင်းသက်လာကြသူများဖြစ်သည်။⁴⁵ ကချင်၊ “ဝ”တို့ကဲ့သို့ မဟုတ်ပဲ ကိုးကန့်တို့၏ တရုတ်နှင့် လူမျိုး
အရ ဆက်နွယ်မှုသည် လူများစုဖြစ်သော ဟန်လူမျိုးတို့နှင့် ဆက်နွယ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာအမျိုးသား
ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ် တပ်မတော်သည် ဖုန်ကြားရှင် (Peng Jiasheng) ၏ ဦးဆောင်မှု အောက်တွင်

ရှိပြီး ၎င်းသည်ကိုးကန့်ဒေသတွင် ၁၉၃၁ ခုနှစ်အတွင်း မွေးဖွားခဲ့သည်။ တရုတ်ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေး ကာလအတွင်း ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ တက်ကြွသော အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဗကပ ပြိုကွဲပြီးနောက် ဖုန်သည်မြန်မာ အစိုးရနှင့် အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့ပြီး ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းရှိ အထူးဒေသ (၁) ၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ကိုးကန့်အရေးအခင်း ကြောင့် ဖုန်၏ဒေသပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ပျောက်ကွယ်သွားပြီး ထိုင်း၊ တရုတ်နှင့် NDAA-ESS ထိန်းချုပ်ရာ မိုင်းလားဒေသများတွင် ပြည်ပြေးဘဝဖြင့် ဖြတ်သန်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ နှောင်းပိုင်းနှင့် ၂၀၁၅ အစောပိုင်း ကာလတွင် ဖုန်သည်ကေအိုင်အေ၊ UWSA တို့၏ အကူအညီဖြင့် ကိုးကန့်ဒေသတွင် မြန်မာ့လက်နက်ကိုင် တပ်များအား တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ တရုတ်နယ်စပ်တလျှောက် မငြိမ်မသက်မှုများ ဖြစ်ပွားပြီး ၂၀၁၅ ဇွန်(၁၁) တွင် MNDA က တဖက်သတ် အပစ်အခတ် ရပ်စဲကြောင်း ကြေငြာခဲ့သည်။⁴⁶

၂၀၁၅ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တရုတ်အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာ ကိုးကန့် တိုက်ခိုက်မှု၏ အစောပိုင်း ကာလများတွင် ဖုန်၏လုပ်ရပ်များက ဘေဂျင်းကို ဒေါသထွက်စေခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ တရုတ်၏ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွား မှန်သမျှကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့်အစား ဖုန်သည်နိုင်ငံ ရေး အမြတ်အစွန်း ရရှိရေးဟူသော ကျဉ်းမြောင်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အကျိုးအတွက် တိုက်ခိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဘေဂျင်းက ယူဆပါသည်။ တရုတ်နှစ်ကူး မတိုင်မီလေးတွင် စစ်ပွဲကို စတင်တိုက်ခိုက်ခြင်းနှင့် တရုတ်ပြည်အတွင်း ဒုက္ခသည် ခြောက်သောင်းကျော် ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းသည် ဖုန်၏မဟာဗျူဟာ ရွေးချယ်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး တင်းမာမှုများ လျော့ကျအောင် မြန်မာအစိုးရအပေါ် တွန်းအားပေးရန် ဘေဂျင်းကို ဖိအား ပေးသည့် အသေအချာ တွက်ချက်ထားသည့် စီမံချက် တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။⁴⁷ ဤစီမံချက်အရ မြန်မာစစ်တပ် ဆုတ်ခွာခြင်းသည် ဖုန်အတွက် ကိုးကန့်ဒေသတွင် မိမိ၏ အုပ်ချုပ်မှုကို ပြန်လည်အသက်သွင်းရန်၊ ကိုးကန့်လူနည်းစုအတွက် ခေါင်းဆောင်နှင့် တရားဝင် ကိုယ်စားပြုမှု အနေအထား တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင် ရန်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်ထဲတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်နိုင်ရန် စသည့်အခွင့်အလမ်းများကို ရှိစေပါမည်။ ဖုန်၏ သတင်းစာနယ်ဇင်းနှင့် အွန်လိုင်းတို၊မှတဆင့် "ကိုးကန့်တရုတ်လူမျိုးများ"ထံ အကူအညီ တောင်းခံရာ တွင် တရုတ်ပြည်သူများအကြား စာနာထောက်ထားမှု အကြီးအကျယ် ရရှိစေခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ကိုးကန့်ပဋိပက္ခအတွင်း မြန်မာစစ်တပ်၏ တရုတ်ပိုင်နယ် နယ်မြေအပေါ် ဗုံးကြဲချမှု နှင့် ဦးသိန်းစိန် အစိုးရ၏ တရုတ်နှင့် ဆက်ဆံရေးကို လျှော့ချရန် စိတ်အားထက်သန်မှု စသည့်အခြေအနေ တို့ကြောင့် ၂၀၁၅ မတ်လ နောက်ပိုင်းတွင် ဖုန်အပေါ် တရုတ်၏ သဘောထားသည် မပြတ်သားသည့် အခြေအနေ ပြန်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအတွင်း တရုတ်အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများကလည်း အသိအမှတ် ပြုထားသည့် ယုံကြည်ရသော အစီရင်ခံစာများက ညွှန်ပြသည်မှာ မြန်မာစစ်တပ်ကို တဖက်မှ ပန်းပြီးတိုက်နိုင်ရန် တရုတ်က ဖုန်၏တပ်များအား တရုတ်ပိုင်နယ် နယ်မြေကို အသုံးပြုခွင့် ပေးခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထို့ထက်ကြီးမား ထင်ရှားသည့် လက္ခဏာ တစ်ရပ်မှာ တရုတ်ပြည်သူလူထုထံမှ ကောက်ခံရရှိ သော ရန်ပုံငွေများအတွက် ဘေဂျင်းတွင် ဘဏ်စာရင်းတစ်ခု ဖွင့်လှစ်နိုင်ရန် တရုတ်အစိုးရ အာဏာပိုင် များက MNDA ကို ခွင့်ပြုပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။⁴⁸ ယူနန်နှင့် ဘေဂျင်းတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့်တရုတ် ကျွမ်းကျင်သူများက ဖုန်နှင့်၎င်း၏ လက်ထောက်များသည် တရုတ်အစိုးရ အရာရှိများ၊ အစိုးရနှင့် သက်ဆိုင် သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်ရန် တရုတ်ပြည်တွင်းသို့ ၂၀၁၅ အတွင်း အကြိမ်ကြိမ် ဝင်ထွက် သွားလာခွင့် ရရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးမှုတွင် MNDA ပါဝင်ရေးအပေါ် တရုတ်၏ တရားဝင် သဘောထား ရပ်တည်ချက်မှာ မယုတ်မလွန် အခြေအနေမှ မဟာဗျူဟာအရ ထောက်ခံသည့် အဖြစ်သို့ တိုးတက်သွားသည်။

နိဂုံး

အတိတ်သမိုင်း၊ တိုးရင်းသား မျိုးနွယ်စု၊ မြေမျက်နှာ ပထဝီ အနေအထား၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး စသည့် မြောက်များလှသည့် အကြောင်းအရာများကြောင့် အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်း သား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် ပတ်သက်လျှင် တရုတ်သည် မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် အရေးပါ အရာရောက်သူ တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်နေခဲ့ပြီး ဆက်လက်၍လည်း ပါဝင်နေဦးမည်သာဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အများသိ ကြွေးကြော်ထားသည့် ကြားဝင်မစွက်ဖက်ရေး မူဝါဒ ရှိသော်လည်း မြန်မာထံမှ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုရရှိနိုင်ရေးအတွက် ဆွဲဆောင်ရန် ရေမှုတ်တဖက်သုံးလိုက်၊ မြန်မာအနေနှင့် တရုတ်က ဖြစ်စေလိုသည့် မူဝါဒ လမ်းကြောင်းမှ သွေဖီမည့်ပုံပေါ်လျှင် မီးစတင်သုံးလိုက်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ် အတွင်း တရုတ်သည် မိမိ၏ ပါဝင်မှုအား နှစ်မျိုးနှစ်စား အသုံးပြု နေပါသည်။

လွန်ခဲ့သည့် ငါးနှစ်အတွင်း တရုတ်က မိမိ၏ ကြားဝင်မစွက်ဖက်ရေး မူဝါဒကို တရားဝင် ထိန်းသိမ်း ထားသော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ ၎င်း၏သဘောထား ရပ်တည်ချက်မှာ မပြတ်သားခဲ့ပါ။ ဘေဂျင်းတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ တစ်ဦး၏ အဆိုအရ တရုတ်အစိုးရ အရာရှိ တစ်ဦးက "မိမိအမျိုးသား လုံခြုံရေးအပေါ်

၎င်း၏အများသိ ကြွေးကြော်ထားသည့်
 ကြားဝင်မစွက်ဖက်ရေး မူဝါဒ ရှိသော်လည်း
 မြန်မာထံမှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမို
 ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ဆွဲဆောင်ရန်
 ရေမှုတ်တဖက်သုံးလိုက်၊ မြန်မာအနေနှင့်
 တရုတ်က ဖြစ်စေလိုသည့် မူဝါဒလမ်းကြောင်းမှ
 သွေဖီမည့်ပုံပေါ်လျှင် စီးစတဖက် သုံးလိုက်နှင့်
 ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ် အတွင်း တရုတ်သည်
 မိမိ၏ ပါဝင်မှုအား နှစ်မျိုးနှစ်ဖား အသုံးပြု
 နေပါသည်။

ပြင်းထန်သည့် တိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်များ သက်ရောက်နိုင်သည့် ကိစ္စရပ် တစ်ခုတွင် တရုတ်အနေနှင့် တသီးတခြား မနေနိုင်၊ နေလည်းမနေသင့်ပါ။” ဟု ခုခံပြောဆိုသွားကြောင်း သိရပါသည်။ သို့သော်လည်း အထက်ပါ အချက်အား တရားဝင် မူဝါဒအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲရန် ရှိ/မရှိ ဆိုသည်မှာ သမ္မတ ရှိကျင်းဖျင် အပေါ်တွင် မူတည်ပါလိမ့်မည်။ ကူမင်းရှိ တရုတ်-မြန်မာအရေး ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အဆိုအရ တရုတ်၏ ရပ်တည်ချက် ယခုအချိန်အထိ ဝေဝါးနေရခြင်းမှာ ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင်များက သေချာစွာ သန္နိဋ္ဌာန် ချမှတ် ထားခြင်း မရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၂၀၁၅ ကိုးကန့် ပဋိပက္ခအတွင်း မြန်မာများက တရုတ် ပိုင်နက် နယ်မြေအား တိုက်ခိုက်လာမှသာ မြန်မာအပေါ် မိမိ၏ ဩဇာအာဏာကို တိုင်းရင်းသား လက်နက် ကိုင် အဖွဲ့များမှတစ်ဆင့် ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် တရုတ်ထိပ်တန်း ခေါင်းဆောင်များက တက်ကြွသည့် တရုတ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဖော်ဆောင်မည့်ဖက်သို့ စတင်၍ ပိုမိုတိမ်းညွတ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

တရုတ်က မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးကို ထောက်ခံသော်လည်း မဝေးသော အနာဂတ်တွင် ငြိမ်းပြည့်စုံသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိလိမ့်မည်ဟု ၎င်းအနေနှင့် မယုံကြည်ပါ။ ထို့ကြောင့်တရုတ်အတွက် ဦးစားပေး အချက်မှာ မရေရာ မသေချာမှု အမျိုးမျိုးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်း အတတ်နိုင်ဆုံး ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်အောင် လုပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံထားကြသော်လည်း သေချာရေရာမှု မရှိသည့် ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်ကွာဟချက်၊ ယူချမ်းအုပ်စု၏ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအပေါ် ထောက်ပံ့မှုကဲ့သို့သော တရုတ်ကုန်သည်များ၏ လုပ်ရပ်များကြောင့် တရုတ်၏ အခန်း ကဏ္ဍအား ပိုမိုဝေဝါးစေပါသည်။ ထိုအခြေအနေမျိုးတို့ကြောင့် ဘေဂျင်းအတွက် လွယ်ကူစွာ ငြင်းဆိုခွင့် ရှိနေပြီး အဆိုပါ ကုန်သည်များနှင့် ပတ်သက်၍ တရုတ်အပေါ် အပြစ်တင် စွပ်စွဲနိုင်ချေ မှန်သမျှကိုလည်း လွယ်ကူစွာ ပြောင်းလဲပစ် လိုက်နိုင်ပါသည်။

တရုတ်က မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်ကို ထောက်ခံသော်လည်း တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ များနှင့် ဆက်လက်ပြုလုပ်နေသည့် ၎င်း၏ဆက်ဆံရေးအပေါ် အများ၏ အမြင်မှာ ထိုအဖွဲ့များ ဆက်လက် ရှင်သန် ရပ်တည်ရေးနှင့် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အသက်ဆက်ရေးအတွက် ပံ့ပိုးပေးနေသည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အရေးအကြီးဆုံး အချက်မှာ သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် အခြားတရားမဝင် စီးပွား ရေး လုပ်ငန်းများမှ ရရှိသော ဝင်ငွေသည် စစ်ကိုအမှီပြုသည့် စီးပွားရေးကို အားပေးနေပြီး ပဋိပက္ခကို ပိုမို ရှည်ကြာစေပါသည်။ တရုတ်ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်မှုအပေါ် မိမိနှင့် ဆက်စပ်မှု သို့မဟုတ် မိမိ သိရှိ နားလည်မှုအပေါ် ငြင်းဆိုခြင်းဖြင့် တရုတ်က မိမိတွင် အပြစ်မရှိကြောင်း ပြောဆိုနေသော်လည်း ရန်ကုန်ရှိမြန်မာ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများက မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် အကြီးမားဆုံး အခက်အခဲမှာ တရုတ်သာ ဖြစ်သည်ဟု မြန်မာအများစုက ရှုမြင်ကြကြောင်း ရှင်းပြသည်။

အထက်ပါ အချက်များကြောင့် မေးစရာ ရှိလာသည်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခြင်း နှင့် ဆွေးနွေးမှုများကို ဖြစ်မြောက်စေခြင်းအပြင် တရုတ်အနေနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ပိုမိုအပြု သဘောဆောင်မည့် မည်သို့သော အခန်းကဏ္ဍမျိုးကို လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အချို့သော လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် တရုတ်လေ့လာသူများကပင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် မည်သည့်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်မျိုး အတွက်မဆို ပြင်ပမှ အာမခံ ပေးနိုင်မည့်သူ၏ အခန်းကဏ္ဍ တစ်ရပ်အတွက် အကြံ ပြု တင်ပြလာကြသည်။ သို့သော်လည်း ကြားဝင်မစွက်ဖက်ရေး မူဘောင်အတွင်းမှနေ၍ ဘေးဂျင်းသည် ထိုကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးနက်နဲသည့် အလုပ်နှင့် တာဝန်များကို ရယူမည့်သဘော မရှိပါ။ ယူနန်တွင် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သည့် တရုတ်အစိုးရ လေ့လာဆန်းစစ်သူ တစ်ဦးက “ပညာအရှိဆုံး တာဝန်ရှိသူ တစ်ဦးက တောင်မှ ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ မိသားစု တစ်စုရဲ့ အတွင်းရေးကို မသတ်မှတ်ပေးနိုင်ပါဘူး။ မြန်မာအစိုးရနဲ့ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့တွေအကြား ဘယ်သူက ဘယ်အချိန် ဘယ်နေရာမှာ ဘာကိုလုပ်ဆိုပြီး အင်မတန်မှ ရှာကြံအပြစ်တင်လို့ရတဲ့ အရုပ်ထုပ် ကြားထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းအားဖြင့် ဘာမှဖြစ်လာ မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီအခန်း ကဏ္ဍကို မယူနိုင်ပါဘူး”ဟု ဆိုပါသည်။

အင်န်အယ်လ်ဒီ အစိုးရ လက်ထက်တွင် တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး သိသိသာသာ တိုးတက်လာပါ သည်။ ထိုအချက်က မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးနှင့် ညှိနှိုင်းရေး ဖြစ်စဉ်သို့ ဦးဆောင်ခေါ်ယူမည့် တရုတ်၏ ကြိုးပမ်းမှုများကို အထောက်အကူ ပေးမည်ဖြစ် သည်။ ရှေ့ကိုမျှော်ကြည့်ပါက ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တိုင်းရင်းသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို ဖော်ဆောင်နိုင်လိမ့်မည်ဟု တရုတ်က မယုံကြည်သော်လည်း ညီလာခံတွင် အဓိက အဖွဲ့များအားလုံး ပါဝင်တက်ရောက်ခြင်းကပင်လျှင် ထိုးဖောက်အောင်မြင်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအား ညီလာခံကို တက်ရောက်ရန် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးရာတွင် တရုတ် က အပြုသဘောဆောင်သည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤအခြေအနေမှာ ရှည်လျားသည့် ခရီးစဉ်၏ ပထမဆုံး ခြေလှမ်းပင် ရှိပါသေးသည်။ တရုတ်၏ မူဝါဒနှင့် အခန်းကဏ္ဍမှာ နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေး တိုးတက်မှုနှင့် တရုတ်အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားအပေါ် အဓိပ္ပါယ် ပိုမိုဖွင့်ဆိုလာမှုတို့ အပေါ်တွင် မူတည်ပါလိမ့်မည်။

မှတ်စုများ

1. "International Boundary Studies: Burma-China Boundary," U.S. Department of State, Office of the Geographer, Bureau of Intelligence and Research, November 30, 1964.
2. Xu Yan, "The Rise and Fall of the Burmese Communist Party and Its Lessons" [in Chinese], *WenShiCanKao*, September 13, 2010, www.people.com.cn/GB/198221/198819/198859/12706724.html
3. နင်း
4. "Li Keqiang Met with Myanmar State Counsellor Aung San Suu Kyi" [in Chinese], Ministry of Foreign Affairs, August 18, 2016, www.fmprc.gov.cn/ce/cedk/chn/zgwj/t1390098.htm
5. "China's Myanmar Strategy: Elections, Ethnic Politics and Economics," International Crisis Group, September 20, 2010, www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/china-s-myanmar-strategy-elections-ethnic-politics-and-economics
6. "Beijing's First Special Envoy for Asia to Focus on Myanmar," *South China Morning Post*, March 12, 2013, www.scmp.com/news/china/article/1188814/beijings-first-special-envoy-asia-focus-myanmar
7. Yun Sun, "China's Intervention in the Kachin Conflict," *Asia Pacific Bulletin*, February 20, 2013, www.eastwestcenter.org/sites/default/files/private/apb200_0.pdf
8. "Special Envoy H.E. Sun Guoxiang Arrived at Myanmar to Observe General Election," Ministry of Foreign Affairs, November 3, 2015, <http://mm.china-embassy.org/eng/sgxw/t1311805.htm>
9. Lun Min Mang, "Ethnic Unity Urged as Summit Kicks off in KIA-held Mai Ja Yang," *Myanmar Times*, July 27, 2016, www.mmtimes.com/index.php/national-news/21583-ethnic-unity-urged-as-summit-kicks-off-in-kia-held-mai-ja-yang.html
10. Thomas Fuller and Edward Wong, "Myanmar Announces a Ceasefire in Assault Against Kachin Rebels," *New York Times*, January 18, 2013, www.nytimes.com/2013/01/19/world/asia/kachin-refugees-reported-to-flee-myanmar-to-china.html
11. "Vice Foreign Minister Liu Zhenmin Urgently Summons Ambassador of Myanmar to China to Lodge Solemn Representations over the Casualties of Chinese Civilians Caused by Bombs from Myanmar's Airforce Jet," Ministry of Foreign Affairs, March 14, 2016, www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjbxw/t1246178.shtml
12. Sui-Lee Wee, "Myanmar Official accuses China of Meddling in Rebel Peace Talks," Reuters, October 15, 2015, www.reuters.com/article/us-myanmar-china-idUSKCN0522VT20151008
13. "Myanmar's Statement on the Award of the Arbitral Tribunal on the South China Sea under Annexure VII of UNCLOS," Myanmar Ministry of Foreign Affairs, July 13, 2016, www.mofa.gov.mm/wp-content/uploads/2016/07/Press-Releases.pdf
14. Yun Sun, "A Fourth Option for Myitsone: China's View," *Frontier Myanmar*, August 16, 2016, <http://frontiermyanmar.net/en/a-fourth-option-for-myitsone-chinas-view>
15. "Joint Press Release Between the People's Republic of China and the Republic of the Union of Myanmar," Chinese Ministry of Foreign Affairs, August 20, 2016, www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1390889.shtml
16. Sean Gleeson, "Beijing Reps Meet with Border Armed Groups as Peace Conference Nears," *Frontier Myanmar*, August 29, 2016, <http://frontiermyanmar.net/en/news/beijing-reps-meet-with-border-armed-groups-as-peace-conference-nears>
17. "ရပ်ဝန်းတစ်ခု လမ်းကြောင်းတစ်သွယ်" (One Belt and One Road) သို့မဟုတ် the Belt and Road စိတ်ကူးသည် တရုတ်သမ္မတ ဂျီကျင်းဖျင်က ၂၀၁၃ တွင် အဆိုပြုခဲ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မဟာဗျူဟာနှင့် မူဘောင်တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး တရုတ်နှင့် ကျန်ဥရောပ-အာရှ ဒေသတစ်ခုလုံး ချိတ်ဆက်မိနိုင်ရန်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အဓိက ထားပါသည်။ See "Action Plan on the Belt and Road Initiative," State Council of China, March 30, 2015, http://english.gov.cn/archive/publications/2015/03/30/content_281475080249035.htm
18. Atul Aneja, "All Is Not Smooth on the Silk Road," *The Hindu*, August 22, 2015, www.thehindu.com/opinion/columns/all-is-not-smooth-on-the-silk-road/article7562232.ece
19. Sun, "China's Intervention in the Kachin Conflict."
20. Yun Sun, "China, the United States and the Kachin Conflict," Stimson Center Issue Brief No. 2, January 2014, www.stimson.org/sites/default/files/file_attachments/Myanmar_Issue_Brief_No_2_Jan_2014_WEB_3_1.pdf
21. Yun Sun, "Has China Lost Myanmar?" *Foreign Policy*, January 15, 2013, <http://foreignpolicy.com/2013/01/15/has-china-lost-myanmar/>

22. ၎င်း
23. “China’s Myanmar Dilemma,” International Crisis Group report, September 20, 2009, www.crisisgroup.org/asia/north-east-asia/china/china-s-myanmar-dilemma
24. “Myanmar Sentences 153 Chinese Nationals to Life in Prison for Illegal Logging,” Australian Broadcasting Company, July 23, 2015, www.abc.net.au/news/2015-07-23/myanmar-sentences-chinese-nationals-to-life-for-illegal-logging/6643646
25. “Senior Officials Dismissed in Large Numbers, Yunnan Party Secretary Uses Tang Poems to Express His Commitment” [in Chinese], *Tengxun News*, March 8, 2016, <http://news.qq.com/a/20160308/040657.htm>
26. “Yunnan Province Sacks 904 Corrupted Officials” [in Chinese], *Sohu News*, March 18, 2016, <http://mt.sohu.com/20160318/n441022362.shtml>
27. “Myanmar Section of the Myanmar-China Oil Pipelines Starts Trial Operation,” CNPC, February 4, 2015, www.cnpc.com.cn/en/nr2015/201502/2cea6be48e4e43e7a4bcfa77080d8314.shtml
28. Jonathan Watts, “Dozens Killed in Burma amid Clashes over Chinese Dams,” *The Guardian*, June 16, 2011, www.theguardian.com/world/2011/jun/16/china-burma-hydropower-clashes
Wang Hongping, “Dapein Hydropower Project: Protected in the War” [in Chinese], *China Datang Group*, March 19, 2014, www.china-cdt.com/dtwz/indexAction.ndo?action=showDoc&d=85EA6B46-A3C9-BE60-25C9-0BF7B803D9C9&t=index_news
29. ဂျိမ်းဖေဖီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင် ဒွန်လီချမ်းက ၁၉၉၀ တွင် တည်ထောင်ခဲ့သည့် ယူနန်ဂျင်ချမ်း အုပ်စုသည် ယူနန်ရှိ ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ဟိုတယ်သည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်အတွင်း ကေအိုင်အေနှင့် မြန်မာ အစိုးရတို့အကြား ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ပြုလုပ်ရာ နေရာဖြစ်ခဲ့သည်။
30. “Discovering Yucheng Group’s Ponzi Scheme and Its Capital Chain” [in Chinese], *21st Century Jingji Baodao*, January 31, 2016, <http://money.163.com/16/0131/22/BEMKGA0S00251LKI.html>
31. “Truth about EZuBao’s Illegal Fundraising Case” [in Chinese], *Xinhua News*, January 31, 2016, http://news.xinhuanet.com/legal/2016-01/31/c_1117948306.htm
32. “EZuBao Under Investigation, Yucheng Group’s Business Map Discovered” [in Chinese], *Caixin*, December 17, 2015, <http://fnance.caixin.com/2015-12-17/100889447.html>
33. ၎င်း
34. “Yucheng Model Assists Belt and Road Strategy” [in Chinese], *Xinhua News*, September 22, 2015, http://news.xinhuanet.com/city/2015-09/22/c_128255651.htm As a strategic partner of the China-ASEAN Exposition in 2015, Yucheng Group held a special session to promote its work in northern Myanmar.
35. “EZuBao Under Investigation.”
36. ၎င်း
37. ဥပမာ အင်န်စီအေတွင် လက်မှတ်ထိုးပြီး နောက်ပိုင်းတွင်လည်း RCSS သည် TNLA နှင့် ၂၀၁၅ ကတည်းက တိုက်ခိုက်နေခဲ့သည်။ ကချင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များရှိ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ဒေသခံ ခေါင်းဆောင်များက လူ အများ ပြောနေကြသည်မှာ မိမိ၏ နိုင်ငံရေး အကျိုးအမြတ်အတွက် RCSS သည် အစိုးရ စစ်တပ်နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ကေအိုင်အေနှင့် UWSA တို့၏ ကိုယ်ပွားအဖွဲ့ဖြစ်သည့် တအာင်းလွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်ကို တိုက်ခိုက် နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။
38. Fan Shiyun, “Myitsone Hydropower Project Suspended for Four Years: Who Are Against It?” [in Chinese], *The Paper*, November 8, 2011, www.thepaper.cn/newsDetail_forward_1394261
39. C. H. Briscoe, “Kachin Rangers: Allied Guerrillas in World War II Burma,” *Kachin Net*, May 11, 2015, <http://kachinnet.net/archives/951>
40. “General Gun Mao Visits the Lincoln Memorial, Meets Local Communities,” *Kachin Land News*, April 21, 2014, <http://kachinlandnews.com/?p=24338>
41. Sun, “China, the United States and the Kachin Conflict.”
42. Yun Sun, “The Conflict in Northern Myanmar: Another American Anti-China Conspiracy?” *Asia Pacific Bulletin*, February 20, 2015, www.eastwestcenter.org/sites/default/files/private/apb302_0.pdf
43. UWSA သည် လက်ရှိအချိန်တွင် နယ်မြေနှစ်ခုကို ထိန်းချုပ်ထားပါသည်။ အစဉ်အလာဖြင့် တည်ရှိခဲ့သည့် တရုတ် ပြည် တဖက်ကမ်း ပန်ဆန်းအနီး တဝိုက်အား ဗဟိုပြုထားသည့် မြောက်ပိုင်းအခြေစိုက် စခန်းနှင့် မြန်မာ တပ်မတော်နှင့် ပူးပေါင်း၍ ရှမ်းမူးယစ်ရာဇာ ခွန်ဆာအား တိုက်ထုတ်ခဲ့အပြီး ၁၉၉၀ နှစ်လည်များတွင်မှ UWSA က သိမ်းထားခဲ့သည့် ထိုင်းနယ်စပ် အနီးရှိ (၁၇၁) စစ်ဒေသ တောင်ပိုင်းအခြေစိုက် စခန်းတို့ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈

အင်တာနက် အွန်လိုင်းရှိ ဤသုတေသန စာတမ်း၏နှင့် အခြားဆက်စပ် စာတမ်းများအား အင်တာနက် စာမျက်နှာ (www.usip.org)တွင် ဤဘာသာရပ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များနှင့်အတူ ရရှိနိုင်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအရ “ဝ” ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသတွင် မြောက်ပိုင်းရှိ မြောက်မြို့နယ်သာ ပါဝင်ပြီး (၁၇၁) စစ်ဒေသ ၏ အဆင့်အား အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ချန်ထားခဲ့သည်။ တောင်ပိုင်းအခြေစိုက် စခန်းသည် ခွန်ဆာအား အပြင်းအထန် ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ပေးမှုများအတွက် စစ်အစိုးရက ပြန်ပေးသည့် ဆုလားတစ်ခုအဖြစ် UWSA က ယူဆထား သည်။ အစိုးရက မြောက်ပိုင်းတွင် UWSA အတွက် နယ်မြေအသစ်များကို လိုလိုလားလား မပေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး UWSA က မိမိ၏ တောင်ဖက်ပိုင်း နယ်မြေများကို အလွယ်တကူ လက်လွှတ်ပေးမည် မဟုတ်ပါ။

44. Shi Lei, *Protecting the Golden Triangle* (Yunnan: Tianma Publishing House, 2012), 53. Lei currently serves as the vice minister of UWSA's Department of External Relations.
45. “Han Descendants from Ming Dynasty in Myanmar: The Kokang People” [in Chinese], *People's Daily*, January 27, 2015, <http://history.people.com.cn/n/2015/0127/c372326-26458099.html>
46. “Ethnic Kokang Rebels Declare Unilateral Ceasefire in Myanmar,” *Voice of America*, June 11, 2015, www.voanews.com/a/ap-ethnic-kokang-rebels-declare-unilateral-ceasefire-in-myanmar/2816941.html
47. Yun Sun, “The Kokang Conflict: How Will China Respond?” *The Irrawaddy*, February 18, 2015, www.irrawaddy.com/contributor/kokang-conflict-will-china-respond.html
48. According to the Chinese blog of the Kokang, the official account was opened in April 2015 at the Bank of Beijing, http://blog.sina.com.cn/s/blog_9ce88e820102vey2.html

ဆက်စပ်နေသည့် အခြားစိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာများ

- *China's Kashmir Policies and Crisis Management in South Asia* by I-wei Jennifer Chang (Peace Brief, February 2017)
- *China's Troop Contributions to UN Peacekeeping* by Courtney J. Fung (Peace Brief, July 2016)
- *China and the Responsibility to Protect: From Opposition to Advocacy* by Courtney J. Fung (Peace Brief, June 2016)
- *Overcoming Barriers to U.S.-China Cooperation* by Maral Noori, Daniel Jasper, and Jason Tower (Peace Brief, August 2015)
- *Myanmar: Anatomy of a Political Transition* by Priscilla A. Clapp (Special Report, April 2015)